

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

Kockázat és kockázatelemzés a hitelintézeti gyakorlatban

Témavezető: Dr. Joó István

Makovecz Judit

Alapképzés

Külső konzulens: Varga Andrea

Levelező

**Gazdálkodás és
menedzsment**

Vállalkozás menedzsment

2023

PANNON EGYETEM

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI NYILATKOZAT A DOLGOZAT BENYÚJTÁSÁHOZ*

Hallgató neve:	Makovecz Judit		
Képzési szint:	Alapképzés		
Szak:	Gazdálkodás és menedzsment		
Szakirány (ha van):	Vállalkozás menedzsment		
Neptun kód:	BX1M2M	Védés éve:	2023
Dolgozat címe:	Kockázat és kockázatelemzés a hitelintézeti gyakorlatban		
Egyetemi témavezető:	Dr. Joó István		
Gyakorlóhelyi konzulens:	Varga Andrea		
Öt kulcsszó a dolgozatról:	kockázat, elemzés, összehasonlítás, hatékonyság, analízis		

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatom/zárodolgozatomat az Egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás megjelölésével szabadon idézhető, de az idézés szokásos terjedelmét meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
 - hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.
- (Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az Egyetem arra kijelölt számítógépein, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.)

Büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom az alábbiakról:

- dolgozatom mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak,
- a dolgozatban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, a leírtak saját, önálló munkám eredményei,
- a dolgozatban felhasznált adatokat, forrásokat a szerzői jog figyelembevételével alkalmaztam,
- a dolgozat nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén felsőoktatási szakképzés, diplomaszerezés vagy szakirányú továbbképzés során.

Tudomásul veszem az alábbiakat:

- a dolgozat szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrést) végezhet és eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja,
- a dolgozat elektronikus formában, az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint fentebbi szerzői rendelkezéseimnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférése,
- a dolgozat metaadatai és szerzői összefoglalója online nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2022. 12. 15.

Makovecz Judit s.k.

Hallgató aláírása

**Szövegszerkesztővel töltendő ki, formai és tartalmi változtatások nélkül. Gépirással aláírható. Ebben az esetben kérjük a Családnév Keresztnév s. k. alakot használni. Kézi aláírás és szkennelés esetén a dokumentum csak kifogástalan minőségű digitalizált változat lehet!*

1. Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
1. A bankrendszer működésének ismertetése	3
1.1. A jelenlegi bankrendszer kialakulásának rövid ismertetése	4
1.2. A bankok működéséhez kapcsolódó jogszabályok ismertetése	5
1.2.1. Európai Bizottsági jogszabályok ismertetése	5
1.2.2. A hazai jogszabályok ismertetése	6
1.3. Az elemzésre kijelölt hazai bank történetének ismertetése	8
2. A banki működés során keletkező kockázatok ismertetése	9
2.1. Előfordulás gyakorisága szerinti kockázatok	13
2.2. Főbb kockázattípusok	13
2.2.1. Elsődleges (primer) kockázatok	13
2.2.2. Másodlagos kockázatok	14
3. Kockázatkezelés a bankoknál	15
3.1. Kockázatkezelés területe	15
3.2. Kockázatkezelés szabályozottsága:	15
3.3. Kockázatkezelés feladata:.....	16
3.3.1. A bank kockázatkezelési alapelvei:.....	16
3.3.2. Kockázatkezelési célok:	17
3.3.3. A kockázati szerkezet.....	18
3.3.4. A bank kockázatkezelési szervezete.....	19
3.4. A banki működés legnagyobb kockázatot képező területének, vagyis a hitelezés folyamatának ismertetése:	19
3.4.1. A hitelkockázathoz kapcsolódó nem várható és várható veszteségek előjelzése...	21
3.4.2. A hitelkockázat mérséklésének eszközei	24
3.4.3. A hitelek ügyletminősítésének folyamata	25
3.4.4. A hitelek minőségének összetételének alakulása	27
4. A kockázatkezeléssel, elsősorban az ügyletminősítéssel összefüggő tevékenységének elemzése a bankoknál, három bank adatainak összehasonlítása alapján	33
4.1. Általános ismertetés.....	33
4.2. Az elemzésre kijelölt bankok kockázatkezesi tevékenységének ismertetése.....	34

4.2.1. Kockázatkezeléssel és ügyletminősítéssel összefüggő tevékenység az OTP Bank Nyrt.-nél	34
4.2.2. Kockázatkezeléssel és ügyletminősítéssel összefüggő tevékenység a K&H Bank Zrt.-nél	39
4.2.3. Kockázatkezeléssel és ügyletminősítéssel összefüggő tevékenység az Erste Bank Hungary Zrt.-nél.	45
4.2.4. Az elemzésbe bevont bankok kockázatkezelésének értékelése	48
4.2.5. A bankok által vállalt kockázatok rövid elemzése	49
Összefoglalás.....	53
Irodalomjegyzék.....	54
Könyvek.....	54
Folyóiratcikkek.....	54
Online források.....	54
Ábrajegyzék	57
Mellékletek.....	59
Szerzői összefoglalás.....	66

Bevezetés

Napjainkban a pénzügyi intézmények, egyre intenzívebben foglalkoznak kockázataikkal a szabályozás követelményeinek és a belső motivációs erőknek köszönhetően. Az eddigiekben fókuszban lévő hitelezési és piaci kockázat mellett újdonságot jelent a működési kockázat módszeres megközelítése. A működési kockázat alatt az emberek, rendszerek, folyamatok nem megfelelő, esetleg hibás működéséből, vagy külső eseményekből fakadó veszteségek kockázatát értjük.¹

A Magyar Nemzeti Bank kétszer évente kiadja a Pénzügyi stabilitási jelentést, amelynek fő célja, hogy tájékoztassa a pénzügyi rendszer működtetőit és használóit a pénzügyi stabilitást érintő kérdésekről, és ezzel növelje a kockázati tudatosságukat. Másrészt fenntartsa és erősítse a pénzügyi rendszerbe vetett bizalmat.

A bankokra sokan úgy gondolnak, mint betonstabil intézményekre, aminek bedőlése Magyarországon sokkhatásként érne mindenkit. Pedig ez nem lehetetlen, sőt a nagy gazdasági világválság során már kirajzolódott, hogy a bankok egymás után tönkre mehetnek. A 2008-as pénzügyi válság, amely jelentős mértékben érintette hazánkat is, sok változásra készítette a pénzügyi intézeteket. A bankok fejlődtek a kockázatkezelésben, a felügyeleti szervek pedig sokkal szigorúbbak lettek.

Egy pénzügyi intézet több szempontból is eltér egy szolgáltató vállalattól. A statisztikai kimutatásokban is külön kerül kimutatásra a pénzügyi és nem pénzügyi vállalkozás. Ebből is kiderül, hogy egy banknál egyáltalán nem mindegy, hogy milyen kockázatnak teszi ki magát.

Rendszerszinten jelentős bankoknál már kötelező, hogy megfelelő kockázatkezelési technikák legyenek kialakítva, és kellő mennyiségű saját tőke álljon rendelkezésre.

Az általam vizsgált három nagybank kockázatkezelését szem előtt tartva, próbálom bemutatni, hogy ma hazánkban mennyire fontos és elengedhetetlen szempont ez. Mivel az egyik nagy banknál dolgozom, így még nagyobb figyelemmel kísérem a pénzügyi világ történéseit, elvárásait, változásait a piacon.

1. A bankrendszer működésének ismertetése

Szakedolgozatom írását a magyar bankrendszer működésének bemutatásával és annak működésével kezdem, amit az 1950-es évektől indítok.

1950-es években a magyar bankrendszer a következő főbb szervezetekből tevődött össze:

- Magyar Nemzeti Bank- a jegybanki funkciókat látta el
- Magyar Külkereskedelmi Bank- a külkereskedelmi forgalmat bonyolította
- Országos Szövetkezi Hitelintézet- a kisipar és a parasztság bankja
- Országos Takarékpénztár – a lakosság bankjaként működött

A bankrendszer első komoly átalakulásának gondolata először, 1960-as években merült fel. Ebben az időben több bankszerű intézmény is kialakult. Pl.: Inter-Európa Bank, Ybl Bank, Investbank, Mezőbank. Nagyobb mértékben nyert újra teret a váltó, és megtörténtek az első értékpapír kibocsátások is.²³

¹ [homolya-1.pdf \(mnb.hu\)](#)

² <https://mek.oszk.hu/02100/02185/html/385.html>

³ <https://www.penzcentrum.hu/megtakaritas/20151225/ezt-biztos-nem-tudtad-az-mnb-rol-mi-volt-elotte-1047514>

A kétszintű bankrendszer kialakulására 1987. január 1-jével került sor. Alapvetően három nagy kereskedelmi bank alakult ki:

- Magyar Hitelbank
- Országos Kereskedelmi és Hitelbank
- Budapest Bank

A korábbinál lazábban kötődtek a Nemzeti Bankhoz a már meglévő pénzügyintézetek. Pl.: Országos Takarékpénztár, Magyar Külkereskedelmi Bank, valamint a Pénzügyintézeti Központtól különvált Általános Értékforgalmi Bank. Ezt követően a kereskedelmi és a jegybanki funkciók elkülönültek. Vidéken a lakosság a saját pénzéből létrehozta a Bankokat, amelynek a működése az egész országot lefedte. Első lépésben a Pénzügyminisztérium keretében került létrehozásra a bankok felügyeletére foglalkozó terület. Majd önálló intézményként Állami Bankfelügyeletként látta el a bankok feladatait. A vidéki lakosság igényeihez igazodva elkezdődött a fiókhálózat kiépítése az ország egész területére.

A működés szempontjából az 1991-ben elfogadott pénzügyintézeti törvény – 1991. évi LXIX. tv.-bevezetésével jelentős mértékben beszabályozta a hitelintézetek működését és a korábbi önállóságát. Megugrott a hitelállomány, és kialakult a girorendszer, megjelentek az első bankkártyák.

A hitelezés aktivitásához felelőtlen hitelezés jelei is megjelentek és a kockázatkezelésben is akadtak hiányosságok. Néhány bankot csődbe is juttatott. Elindult a bankkonszolidáció szükségessége is és a bankrendszerben átgondolásra került a kockázatvállalás és a kockázatkezelés területe is. Ezen területekre sokkal nagyobb figyelmet fordítottak, amelyeknek hatásai a szervezeti felépítésben is megjelentek.⁴

1.1. A jelenlegi bankrendszer kialakulásának rövid ismertetése

A régi időkben az aranyrudak, aranyérmék szállítása nem volt veszélytelen, ezért ezeket a pénzváltóknál helyezték el elismervény fejében. Ezt követően hamarosan megjelent a váltó, amit akkor állítottak ki, amikor a vevő nem tudott azonnal fizetni. Aztán a későbbiekben a váltó ellenértéke a készpénz lett. Ebből alakult ki a későbbiekben a bankjegy. Ahhoz, hogy ez elfogadhatóvá váljon, az államnak is szerepet kellett vállalnia. Majd kötelezővé vált a bankjegy elfogadása, amit viszont előírt szabályokhoz kötöttek. Ezek a törekvések bevezetése vezetett a bankok kialakulásához.

Az országok nagy részére mai is a kétszintű bankrendszer a jellemző. Magyarországon 1987. január 1-je óta működik a kétszintű bankrendszer.

Az MNB-nek ekkor három funkciója maradt:

- állam bankja: költségvetési politika támogatása
- bankok bankja: a bankok számláját vezeti
- jegybank: bankjegykibocsátási monopóliummal bír

Magyarországon a bankok működését a Hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény szabályozza. A törvény az EU normáknak felel meg. A banknak minimum 2 milliárd forint jegyzett tőkével kell rendelkeznie, és részvénytársasági formában működhet.

A hosszabb időtartam alatt ugyan, de kialakult a jelenleg is működő bankok köre.

⁴ <https://mek.oszk.hu/02100/02185/html/385.html>

1.2. A bankok működéséhez kapcsolódó jogszabályok ismertetése

1.2.1. Európai Bizottsági jogszabályok ismertetése

A nemzetközi szintű gazdasági növekedéssel egyidejűleg indokolttá vált az Európai Unión belül is hitelintézetek egységes szabályozása. Az első szabályozói csomag un. Bázeli néven vált ismertté. A hazai körben a Bázeli II. keretrendszer került bevezetésre, amelynek három pillére volt, amelyek a következők:

- Első pillér a hitel-, piaci és működési kockázatokra vonatkozó minimális szabályozói tőkekövetelmény meghatározását tűzte ki célul.
- A második pillér további két elemet tartalmazott. Elsőként azt kívánta elérni, hogy a hitelintézetek maguk is mérjék fel, hogy ténylegesen milyen kockázataik vannak, és készítsék el a saját kockázati térképüket, valamint a feltárt kockázataikra saját becslési módszerrel határozzák meg a tőkekövetelményüket. Ez az un. tőkemegfelelési belső értékelési folyamat, azaz ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Ezen pillér második célja a belső tőkeszámítás megfelelőségének a hitelintézet felügyelete által történő részletes megvizsgálása volt. Ez az un. SREP vizsgálat (Supervisory Review and Evaluation Process), amelynek elvégzésre évente került sor.
- A harmadik pillér a hitelintézetek nyilvánosságra hozatalához kapcsolódó szabályokat tartalmazott.

A hazai hitelintézetekre is vonatkozó első részletes Európai Uniói előírás az 575/2013/EU rendelet a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló jogszabály bevezetésére. Ezen Európai Uniói rendelet a tőkekövetelmény- rendeletként (CRR) került be a köztudatba. A rendelet alapvető célja, hogy az Európai Unióban lévő bankoknál megerősítésre kerüljenek a prudenciális követelmények, és ehhez kapcsolódóan a tőkekövetelmények is szigorúbbak legyenek. A nyilvánosságra hozatal erejével a megbízhatóságot és a pontosságot helyezte előtérbe.

Átfogó célkitűzés a bankok stabilabbá tétele, továbbá a válsággal szembeni ellenálló képességük fokozása volt.

Az 575/2013/EU rendelet a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló jogszabályhoz az eltelt időszakban több kiegészítés, módosítás tartozott, amelyek a következők:

- Az (EU) 2016/1014 módosító rendelete az árutőzsdei kereskedők mentesítése az 575/2013/EU rendeletben előírt nagykockázat-vállalásra vonatkozó követelmények, illetve szavatolótőke-követelmények alól.
- Az (EU) 2017/2395 módosító rendelete a 9. nemzetközi pénzügyi beszámolási standard (IFRS 9) bevezetése által a szavatolótőkére gyakorolt hatás enyhítésére, valamint egyes, a közszektorral szembeni, bármely tagállam pénznemében denominált kitétségek nagykockázat-vállalásként való kezelésére átmeneti intézkedéseket vezetett be. A pénzügyi kimutatásaik elkészítéséhez az IFRS-t alkalmazó bankok számára előírta, hogy 2018. január 1-jétől kezdődően az IFRS 9 standardot alkalmazzák. Mivel ez a várható hitelveszteségekre képzett tartalékok hirtelen, jelentős növekedéséhez – és emiatt az intézmények elsődleges alapvető tőkéjének hirtelen csökkenéséhez – vezetett, a rendelet lehetővé tette az intézmények számára, hogy egy ötéves, 2022. december 31-ig tartó átmeneti időszakban elsődleges alapvető tőkéjükhöz a várható hitelezési veszteségekre képzett megnövekedett tartalékokat részben kiegészítő tőke formájában adják hozzá.

- Az (EU) 2017/2401 módosító rendelet az értékpapírosítási pozíciókra vonatkozóan felülvizsgált tőkekövetelményeket állapított meg. Módosította az értékpapírosításokat kezdeményező, szponzoráló és azokba befektető intézményekre vonatkozóan meghatározott szavatolótőke-követelményeket annak érdekében, hogy azok megfelelően tükrözzék az egyszerű, átlátható és egységesített értékpapírosítások speciális jellemzőit.
- Az (EU) 2019/630 módosító rendelet az 575/2013/EU rendeletet a nemteljesítő kitétségekre vonatkozó minimális veszteségfedezet tekintetében módosította. Célja annak megelőzése volt, hogy a nemteljesítő hitelek a jövőben a bankok mérlegében található elégséges fedezet nélkül túlzottan felhalmozódjanak. Annak biztosítására törekedett, hogy a bankok a hitelek nemteljesítővé válásának esetére elegendő saját forrást tegyenek félre. A rendelet egy „prudenciális védőhálóról” is rendelkezik, amely lehetővé teszi az intézmények számára, hogy az újonnan keletkeztetett hitelek nemteljesítővé válásának esetén az e hitelekkel kapcsolatban felmerült és várhatóan felmerülő veszteségeket közös minimumszinten fedezzék. Ha egy bank nem felel meg a rá vonatkozó minimális fedezeti követelménynek, a szavatolótőkét érintő levonásokra kerül sor.
- Az (EU) 2019/876 módosító rendelet a tőkeáttételi mutató, a nettó stabil forrásellátottsági ráta, a szavatolótőkére és a leírható, illetve átalakítható kötelezettségekre vonatkozó követelmények, a partnerkockázat, a piaci kockázat, a központi szerződő felekkel szembeni kitétségek, a kollektív befektetési formákkal szembeni kitétségek, a nagykockázat-vállalások és az adatszolgáltatási és nyilvánosságra hozatali követelmények vonatkozásában vezetett be módosításokat.
- Az (EU) 2019/2033 módosító rendelet a befektetési vállalkozásokra vonatkozó uniós prudenciális keretet írt elő. Korábban minden befektetési vállalkozásra ugyanazok a tőke-, likviditási és kockázatkezelési szabályok vonatkoztak, mint a bankokra.
- Az (EU) 2020/873 módosító rendelet a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben vezette be az 575/2013/EU rendelet bizonyos célzott módosításait. E módosítások célja az volt, hogy ideiglenesen engedményeket adjanak a tőkekövetelményekkel kapcsolatban, hogy a bankok – ellenálló képességük megőrzése mellett – maximalizálhassák hitelnyújtási képességüket és a világjárványhoz kapcsolódó veszteségek viselésére való képességüket. E módosítások közé tartozott egyes nemzetközi számviteli standardok bevezetési határidejének módosítása, valamint – a világjárvány gazdasági hatásainak enyhítését célzó intézkedések részeként – az állami garanciát élvező nemteljesítő hitelekre vonatkozó kedvezményes elbánás ideiglenes kiterjesztése.
- Az (EU) 2021/558 módosító rendelet az értékpapírosítás uniós keretrendszerére jellemző általános kockázatérzékenység növelése érdekében vezet be módosításokat, annak biztosítására, hogy az EU pénzügyi stabilitásának megőrzését szolgáló felügyeleti keretrendszerben az intézmények számára gazdaságilag életképeőbb megoldást jelentsen az értékpapírosítás.⁵

1.2.2. A hazai jogszabályok ismertetése

A bankokra vonatkozóan jogszabályi előírásokat Magyarországon az Európai Unió jog átültetésén túl:

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/prudential-requirements-for-credit-institutions-and-investment-firms.html>

- Törvények
- Kormányrendeletek
- Pénzügyminiszteri/nemzetgazdasági miniszteri rendelet
- Kormányhatározatok

továbbá

- MNB rendeletek

tartalmazzák.

Főbb törvények:

A bankokra vonatkozó alapvető előírásokat a 2013. évi CCXXVII. a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény tartalmazza. Ezen törvény a hitelintézetek tevékenységének kezdetétől a megszűnéséig teljeskörű jogszabályi háttérrel biztosít. A számviteli előírások a 2000. évi C. törvény tartalmazza, amelyet jelenleg az IFRS eljáráson kívüli eseteknél alkalmaznak a bankok.

Kormányrendeletek:

Korlátozottan még alkalmazzák a bankok a számvitel területén a 250/2000.(XII.24) Korm.rendelet a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól kormányrendeletet.

Kormányrendeletben került szabályozásra:

- extraprofit adó
- fogyasztónak nyújtott hitelek speciális rendelkezései
- hitelmoratórium
- kamatplafon stb.

Pénzügyminiszteri/nemzetgazdasági miniszteri rendeletek:

Ezen rendeletek közül kiemelendőnek tartom a 21/2017. (VIII.3.) NGM rendelet a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény alapján elkészítendő belső szabályzat kötelező tartalmi elemeiről szóló NGM rendeletet.

A jelzáloghitelre vonatkozó tájékoztatáshoz tartalmazó előírásokat is NGM rendelet szabályozza.⁶

Kormányhatározatok

Ezen jogszabályi kör a koronavírus járványhoz kapcsolódóan ír elő az ügyfelek számára adható kedvezményeket.

⁶ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1700021.NGM>

MNB rendeletek

Az MNB rendeletben szabályozza – a teljesség igénye nélkül –

- a felügyelt intézmények számára a jegybanki információs rendszerhez szolgáltatandó adatszolgáltatások körét, a szolgáltatás módját, valamint a határidejét,
- a kötelező jegybanki tartalék, és a jegybanki tartalék után fizetendő kamat mértékét,
- a felügyeleti díj megfizetésének, kiszámításának módját,
- a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásához kapcsolódóan a törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásához és működtetéséhez kapcsolódó minimumkövetelményeit,
- az ügyfél- és partnerminősítés, valamint a fedezetértékelés prudenciális követelményeit,
- a nem teljesítő kitettségre és az átstrukturált követelésre vonatkozó prudenciális követelményeit.

1.3. Az elemzésre kijelölt hazai bank történetének ismertetése

Magyarországon működő három nagybank összehasonlításán keresztül próbálom majd a későbbiekben a kockázatelemzést összehasonlítani. Ezek a következők:

- OTP Bank Nyrt.
- K&H Zrt.
- Erste Bank Hungary Zrt.

Jelenleg Magyarországon az **OTP Bank Nyrt.** a legnagyobb kereskedelmi bank, amely tizenegy országban van jelen és 1700 bankfiókot üzemeltet.⁷ Közel 16 millió ügyfelet szolgál ki. A Bank 70 éves múlttal rendelkezik. Az OTP Bank Nyrt. felelősséget vállal a gazdasági, a társadalmi és környezeti hatásaiért. A Bank törekszik az ügyfelek igényeihez igazítani a szolgáltatását. A Bank működésében egyre inkább előtérbe kerül a digitalizáció, amellyel jelentősen csökkentik a papírfelhasználást is.

Az elektronikusanigénybe vett szolgáltatások az ügyfelek számára kényelmes hozzáférést biztosít. A Bank ügyfelei helyhez kötöttség nélkül tudják a banki tranzakcióikat elvégezni, sőt már számlanyitásra is sor kerülhet egy szelfi alapján. és nem utolsósorban a banki ügyintézés is jelentősen felgyorsul.

A **Kereskedelmi és Hitelbank** a kétszintű bankrendszer kialakulásával egyidejűleg, azaz 1987. január 1-jén jött létre, amely jelenleg K&H bank néven van jelen. Az MNB által közzétett Aranykönyv adatai szerint a mérlegfőösszeg alapján hazánk harmadik legnagyobb méretű Bankjának minősül. A Bank a jelenlegi méretét több beolvadással, egyesüléssel érte el. Jelenleg 100%-os tulajdonosa a KBC csoport.⁸

A Bank magas színvonalú szolgáltatások nyújtására törekszik. A Bank átfogó és hosszútávú programokat alakított ki, amelyekben fő célkitűzésként szerepel, hogy az adott gazdasági, társadalmi és természeti környezetben felelősen működjön.

A Bank az alaptevékenységén túl és lehetőségeinek megfelelően számos területen nyújt támogatást. A K&H Bank támogatási stratégiájában az alábbi négy fő területre összpontosítja a figyelmet és az erőforrásokat:

- A K&H a kor igényének megfelelően nagy súlyt helyez az elektronikusan is igénybe vehető szolgáltatások fejlesztésére.

⁷ [OTP Bank - Rólunk](#)

⁸ [rólunk - K&H bank és biztosítás \(kh.hu\)](#)

- Figyelmet fordít arra is, hogy a fogyatékkal élő ügyfelek számára is elérhetőek legyenek a Bank szolgáltatásai.

Az MNB által közzétett Aranykönyv adatai alapján a negyedik nagybank a jelenlegi munkahelyem az **Erste Bank Hungary Zrt**, amely az osztrák Erste Group tagja.⁹ A Bank tulajdonosa az Erste Group Bank AG. A Bank történetében a fordulópontot jelentette, amikor 1997-ben felvásárolta az állami tulajdonban lévő Mezőbankot.

Az Erste Bank Hungary Zrt. szoros kapcsolatra törekszik az ügyfeleivel, termékeinél elsődlegesnek tartja az átláthatóságot és a személyre szabottságot. Az utóbbi időben az Erste Bank Hungary Zrt.-nél is előtérbe került a digitalizáció. A George mobilalkalmazással történő bankolás nem csak a fiatalok körében aratott nagy népszerűséget.

A Bank ügyfelei számára nyújtott elektronikus szolgáltatásokkal jelentősen hozzájárul a papírmentes bankoláshoz, és ezzel együtt a környezetvédelemhez is.

Annak ellenére, hogy a három vezető bank hasonló értékrendet képvisel Magyarországon, egy egészséges verseny is megfigyelhető. Mind a három bank kiveszi részét a közösségi szerepvállalásból, felelős foglalkoztatásból, környezettudatosságból, és többek között a fogyatékkal rendelkező ügyfelek megfelelő színvonalú kiszolgálásából.

2. A banki működés során keletkező kockázatok ismertetése¹⁰

A banki működés kockázatosságát jelentősen növeli, hogy nagyrészt idegen forrás (az ügyfelek által nála elhelyezett betétek) felhasználásával (többnyire hitelek kihelyezésével) történik a tevékenysége.

Mivel a bankok által kihelyezett hitelek forrásának csak kis részét képezi a saját tőke, a kockázatvállalásokhoz zömmel az ügyfelek által a banknál lévő betéteinek stabil részét használják fel, ezért a többi ágazathoz képest sokkal szigorúbb a törvényi háttér. Megjegyzem, hogy a bank bukása esetében a betétesek nagyobb védelmet kapnak, mint a tulajdonosok. A kockázatkezelés a hazai bankok életében az egyik legfontosabb kihívás. A kockázat típusok felmérése, megfelelő azonosítása folyamatos feladatot jelent.

Napjainkban a következő főbb kockázatokról beszélhetünk:

- hitelkockázat: a bankoknak az az alapvető kockázata, hogy a hitelfelvevők nem tudják visszafizetni a tartozásukat (hitel tőkét és a kamatokat) az esedékességkor, illetve előfordul, hogy egyáltalán nem fizetnek,
- befektetési kockázat: a bank nem megfelelő befektetési formát, illetve típust választ,
- likviditási kockázat: akkor keletkezik, ha a bank folyamatos fizetési kötelezettségeinek teljesítése csorbát szenved,
- piaci kockázat: a piaci pozíciók értékváltozásának kockázata,
- működési kockázat: a bank működésével, a nem megfelelő költségstruktúrájával összefüggő kockázat,
- országgkockázat: az adott ország gazdasági helyzetével összefüggő kockázat,
- csalás kockázata: a csalásból, a hanyag munkavégzésből eredő kockázat.

⁹ [Erste Bank Hungary Zrt.](http://www.erstebank.hu)

¹⁰ <https://www.bankszovetseg.hu> > Public > publikacio

A banki kockázatok fogalmainak részletes kifejtése:

Kockázat: egy tevékenység általánosan elvárt, átlagosan számított eredményéhez képest bekövetkező veszteség lehetősége.

Hitelezési kockázat – általánosságban annak a kockázata, hogy a hitelintézetnek egy szerződéses partnere felé kitétsége áll fenn, és a hitelintézetet veszteség éri a szerződéses partner nem szerződés szerinti teljesítése miatt.

Ügyfélkockázat – a hitelezési kockázat legfőbb formája, annak a kockázata, hogy a hitelintézetet veszteség éri, mert vállalkozói, lakossági vagy egyéb ügyfelei a hitelintézet kockázatvállalását jelentő szerződéses fizetési kötelezettségeiket nem szerződésszerűen teljesítik

Partnerkockázat – az ügyletben érintett partnernek az ügylet pénzáramlása végleges elszámolása előtti nem-teljesítésének kockázata

Koncentrációs kockázat– olyan kockázat, amely az azonos jellemzőkkel bíró ügyfelekkel, ügyletekkel szemben felmerülő különböző szerződéses kapcsolatokról fakadó kockázatok együtteséből ered.

Országkockázat – Országkockázat (Country Risk) – a kölcsönvevőnek adott országbeli helyzete miatti kockázata. Gazdasági politikai és földrajzi tényezők vizsgálatát tartalmazza.

Elszámolási kockázat – az elszámolási kockázat annak a kockázata, hogy egy átutalási rendszeren keresztül lebonyolított elszámolás nem várt módon teljesül. Az elszámolási kockázat magában foglalhat hitel- és likviditási kockázati elemeket is.

Nyitva szállítási kockázat – abból származó kockázat, hogy az intézmény

- a) értékpapír, deviza vagy áru ellenértékét azelőtt fizette ki, mielőtt az értékpapírt, devizát vagy árut megkapta volna, illetve értékpapírt, devizát vagy árut szállított, mielőtt annak ellenértékét megkapta volna; és
- b) a határon átnyúló ügyletek esetében legalább egy nap eltelt az ellenérték kifizetése, illetve a szállítás óta.

A nyitva szállítás a kereskedési könyvet nem vezető intézményeknél is kitétséget eredményez, mivel számvitelileg követelést kell nyilvántartani a partnerrel szemben.¹¹

Reziduális (biztosítékok elfogadásából származó) kockázat – annak a kockázata a hitelintézet által alkalmazott, elismert hitelkockázat mérséklési technikák a vártnál kevésbé bizonyulnak hatékonynak.¹²

Devizaárfolyam kockázat – annak a kockázata, hogy a különböző devizákban lévő nyitott pozíciókból a hitelintézetet veszteség éri a devizaárfolyamok változása miatt.

Kereskedési könyvi pozíciós kockázatok – a kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciókkal kapcsolatosan annak a kockázata, hogy az intézményt veszteség éri a piaci kamatlábak vagy a részvényárfolyamok változása kapcsán.

Nem-kereskedési könyvi kamatláb kockázat – azon jelenlegi, illetve jövőbeni kockázatokat jelenti, amelyek az intézmény jövedelmezőségére, tőkehelyzetére a piaci kamatlábak kedvezőtlen változása esetén hatnak. A kamatláb kockázat forrásai, fajtái:

¹¹ <https://docplayer.hu/113837858-Nyilvanossagra-hozatali-tajekoztato-december-31.html>

¹²https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:d7660f93-1ff2-4c80-a0d4-98f1f4b35194.0010.02/DOC_58&format=PDF

- a kamatlábak időbeli változása és a cash-flow-k időbeli változása közötti eltérés (újraárazási kockázat),
- a kamatlábak között fennálló kapcsolatok megváltozása az egyes piacokat, termékeket jellemző hozamgörbék között (bázis kockázat),
- ugyanazon termék, vagy piac vonatkozásában az egyes lejáratú tartományokban a kamatlábak közötti kapcsolatok megváltozása (hozamgörbe kockázat),
- a termékekben rejlő rejtett, kamatlábbal kapcsolatos opciók (opciós kockázat).¹³

Működési kockázat – a nem megfelelő belső folyamatok és rendszerek, külső események vagy a személyek nem megfelelő feladatellátása miatt felmerülő, illetőleg jogszabály, szerződés vagy belső szabályzatban rögzített eljárás megsértése vagy nem teljesítése miatt keletkező, a hitelintézet eredményét és szavatoló tőkéjét érintő veszteség kockázata.

Likviditási kockázat – annak kockázata, hogy az intézmény nem képes kötelezettségeit időben teljesíteni, amikor a fizetés esedékessé válik. A likviditási kockázatok alapvetően négy kategóriába sorolhatók:

- lejáratú (a lejáratú összhang hiányával összefüggő) likviditási kockázat,
- lehívási (a lejárat előtti tömeges forráskivonás) likviditási kockázat,
- strukturális likviditási kockázat, mely a források megújíthatóságával, a forrásköltség változásával függ össze,
- piaci likviditási kockázat.

Reputációs kockázat – a tőkét vagy a jövedelmezőséget közvetve érintő olyan kockázat, amely a pénzügyi intézményről kialakult kedvezőtlen fogyasztói, üzletpartneri, részvényesi, befektetői vagy hatósági véleményből származik, és az intézmény külső megítélésének a kívánatos szinttől való elmaradásában nyilvánul meg.

Stratégiai kockázat – a tőkét vagy a jövedelmezőséget érintő olyan kockázat, amely az üzleti környezet változásából vagy helytelen üzleti döntésekből, vagy az üzleti környezet változásának figyelmen kívül hagyásából származik.

Jövedelmezőség kockázata: az intézmény jövedelemtermelő szerkezetének nem megfelelő kialakítása, diverzifikáltsága, illetve a megfelelő szintű jövedelemtermelő képesség elérése és tartós fenntartása képességének hiányából fakadó kockázat.

Irányítási kockázat: az intézmények nem megfelelő belső irányításának kialakítása, a működés minőségét és biztonságát alapvetően befolyásoló tényező.

Külső tényezők kockázata: a külső tényezők kockázata magában foglalja a gazdasági környezetből fakadó kockázatot és a szabályozói környezetből adódó kockázatot.

a) **Gazdasági környezetből fakadó kockázat:** a tőkét vagy a jövedelmezőséget érintő olyan kockázat, amely

- a nemzetközi vagy nemzeti gazdasági növekedés, illetve egyes régiókra, iparágakra vagy jövedelemtulajdonosi szektorokra, illetve pénzügyi és egyéb piacokra vonatkozó gazdasági vagy üzleti növekedés jelentős változásából, illetve
- a kereslet-kínálati egyensúly megbomlása következtében a termék-, szolgáltatási és eszközárak és árfolyamok változásából, továbbá

¹³ <https://www.mnb.hu/letoltes/2012-5>

- befektetési eszközök hozamainak vagy a pénzügyi intézmények működtetéséhez szükséges erőforrások költség szintjének változásából származik.

A gazdasági környezetből fakadó kockázat közvetlenül általában stratégiai, hitel-, piaci, illetve gazdálkodási kockázatként jelenik meg. Jellemző forrása a gazdasági, üzleti vagy piaci növekedés visszaesése, ezen belül a ciklusok keretében bekövetkező visszaesés.¹⁴

b) Szabályozói környezetből adódó kockázat: a tőkét vagy a jövedelmezőséget érintő olyan kockázat, amely a nemzetközi vagy nemzeti hatóságok által előírt kötelező szabályok változásából fakad. Jellemző példái a tevékenységi szabályok és korlátozások, a gazdálkodásra és a nyilvántartásra vonatkozó szabályok, az ügyfelek kezelésével kapcsolatos eljárási szabályok, a piaci viselkedésre vonatkozó szabályok, illetve az adózás és a támogatási rendszerek változása.

Felhígulási kockázat: a visszkereset nélkül (kezesség, szavatosság kizárása mellett) engedményezett követelés behajtható összegének a követelés kötelezettje által a követelés engedményesével szemben érvényesíthető kifogásokon és ellenköveteléseken keresztül történő csökkentésének lehetősége.¹⁵ (A felhígulási kockázatra, azaz a behajtható összeg kockázatára a szabályozás a sztenderd módszernél nem határoz meg tőkekövetelményt.)

Nemteljesítés (default): ha egy ügyfél nem tud, vagy nem akar teljesíteni.

Egy adott ügyfélnél nemteljesítés állapota áll be, ha a következő események közül legalább egy bekövetkezik:

- a) a bank rendelkezésére álló információi szerint az ügyfél valószínűleg nem fogja teljes egészében teljesíteni kötelezettségeit a bank felé,
- b) az ügyfélnek a bankkal szembeni lényeges kötelezettségének késedelme kilencven napon vagy három hónapon keresztül folyamatosan fennáll.

Általában lényegesnek minősül az olyan kötelezettség, amelynek összege meghaladja lakossággal szembeni kitétség esetén:

1. a késedelembe esés időpontjában érvényes legkisebb összegű havi minimálbért, vagy
2. az ügyfél szerződés szerinti összes kötelezettségének kettő százalékát vagy az egy havi törlesztő részletet,
3. avagy a bank által meghatározott összeghatárt.

Hosszú pozíció: minden olyan pozíció, amely esetében az érdekeltség az alapul szolgáló eszköz árváltozását tekintve, áremelkedés hatására értéknövekedésben nyilvánul meg.

Rövid pozíció: minden olyan pozíció, amely esetében az érdekeltség az alapul szolgáló eszköz árváltozását tekintve, árcsökkenés hatására értéknövekedésben nyilvánul meg.

Deviza nyitott pozíció: valamely devizában lévő hosszú pozíciók és rövid pozíciók különbsége.

Ügyletkockázati súly: (hitel-egyenértékesítési tényező vagy hitelkonverziós faktor): a származtatott ügyletek kivételével a mérlegen kívüli kitétségek esetében az eszköztétellé válás valószínűségét százalékos formában kifejező szám.

¹⁴ <https://www.mnb.hu/letoltes/icaap-archive.pdf>

¹⁵ <https://teszt.njt.hu/jogszabaly/2008-301-20-22>

2.1. Előfordulás gyakorisága szerinti kockázatok

A bankok életében a kockázatkezelés rendkívül fontos feladat, hogy folyamatosan tudják biztosítani a prudens működés feltételeit. A kockázatkezelés a bankmenedzsment egyik legfontosabb eszköze.

A kockázatokat osztályozhatjuk:

- gyakoriság, vagyis a bekövetkezés időtartama, valamint
- súlyosság, vagyis az okozott kár mértéke

alapján, amelyet az 1.ábra szemléltet.

	Előfordulás valószínűsége			
	Gyakori	Alkalomszerű	Ritka	Valószínűtlen
Katasztrofális	extrém kockázat	extrém kockázat	magas kockázat	közepes kockázat
Kritikus	extrém kockázat	magas kockázat	közepes kockázat	közepes kockázat
Moderált	magas kockázat	közepes kockázat	közepes kockázat	enyhe kockázat
Enyhe	közepes kockázat	enyhe kockázat	enyhe kockázat	enyhe kockázat

1.ábra: A kockázatok súlyosság gyakoriság mátrixa

(forrás: https://www.bankszovetseg.hu/Public/publikacio/Bankmenedzs_bank%C3%BCzemtan.pdf)

A banki működés során gyakran keletkező kockázatok azonosítására, kezelésére tudatosan fel tud készülni az adott intézmény, és ezek megfelelően modellezhetőek.

A ritkábban előforduló kockázatok azonosítására, kezelésére sokkal nehezebb felkészülni, ugyanis ezen események csak nagyon ritkán, alkalomszerűen fordulnak elő, és típusát sem lehet előre valószínűsíteni. Ezen kockázatoknak a modellezésére esély sincs, így az okozott kár mértéke viszont esetenként extrém magas lehet.

2.2. Főbb kockázattípusok

A banki kockázatokat többféle szempont szerint lehet értelmezni. Én most primer és a szekunder kockázattípusok szerinti értelmezést részesíteném fontosnak.

- primer (az üzleti tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kockázatok)
- szekunder (a működésből eredő veszteségforrások kockázata)

2.2.1. Elsődleges (primer) kockázatok

Egy pénzügyintézet alaptevékenységéhez kapcsolódó főbb kockázattípusok a következők:

- hitelkockázat: az adósok kötelezettségeinek elmaradása
- likviditási kockázat: megfelelő tartalékok fenntartása
- piaci kockázat: kamat-, árfolyam-, devizakockázat, egyéb piaci kockázat

A hitelkockázat alapvetően az adósok kötelezettségeinek teljesítésének elmaradása következményeként keletkező kockázat. A hitelkockázat alapja lényegében mindig ugyanaz, hogy az ügyfél a fizetéseképtelensége miatt, vagy a fizetéseképtelenségének fenyegetettségének következményeként a tartozását képtelen teljesíteni. Hitelkockázatot okozhat az is, ha a hitelállományon belül akár egy-egy ágazat számára, akár egy-egy ügyfélcsoport felé fennálló

kötelezettség magas koncentrációs képvisel. Az ügyfelek fizetőkép telenségét előidézheti válság, járvány, természeti katasztrófa is.

A likviditás kockázat az a kockázattípus, amikor fennáll a lehetősége annak, hogy a bank nem tudja teljesíteni a kötelezettségeit. A kötelezettségek lehetnek akár a banki működéssel, akár a betétesekkel összefüggésben szembeniek. A bankoknak a folyamatos likviditás fenntartása érdekében megfelelő tartalékokat kell biztosítani.

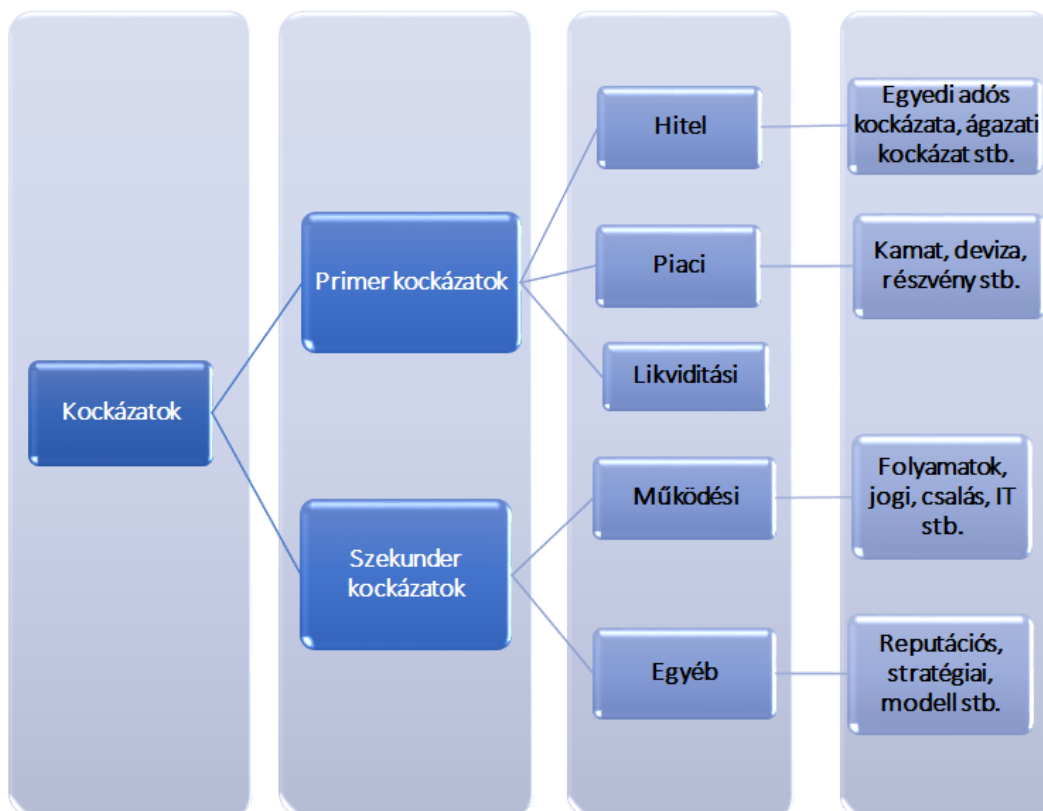
A piaci kockázat a kamat-, és árfolyamváltozásokhoz kapcsolódó veszteségek lehetőségét testesíti meg.

2.2.2. Másodlagos kockázatok¹⁶

A másodlagos kockázatok között a legfontosabb a:

- működési kockázat: jogi, csalás, IT, emberi hiba stb.
- egyéb kockázat: stratégiai modell, reputációs stb.

Az előzőekben ismertetett kockázattípusok egymáshoz történő kapcsolódását a 2. ábra mutatja be:



2. ábra: A banki kockázattípusok (Forrás: [Bankmenedzsment_banküzemtan.pdf \(bankszovetseg.hu\)](#))

¹⁶ [Bankmenedzsment_banküzemtan.pdf \(bankszovetseg.hu\)](#)

3. Kockázatkezelés a bankoknál

Az utóbbi évtizedekben a bankok üzemmérete, és ezzel párhuzamosan a tevékenysége is jelentősen megváltozott. A működésük eseteként nem csak Magyarország területére terjedt ki. A betétgyűjtési szolgáltatások is komplexebbé váltak, és a kockázatvállalás területe is sokkal szélesebb körű lett. A kockázatkezelés egyre fontosabb feladatot képez a bankok életében.

3.1. Kockázatkezelés területe

Kockázatvállalási tevékenység nem ér véget a hitel folyósításával. Míg a döntés előkészítés, szerződéskötés során aktív kapcsolatban van a bank az ügyféllel, addig a hitel visszafizetésének sokkal hosszabb időszakában ez a kapcsolat sokszor elgyengül. A monitoring tevékenység nem más, mint a döntésnek megfelelő hitelszerződés megkötésétől, a hitel teljes visszafizetéséig tartó folyamata, mely során több szervezeti egység összehangoltan gyűjti és értékeli a folyamatosan keletkező információkat annak érdekében, hogy a bank követelése megterüljenek. A monitoring első mozzanata a döntésnek megfelelő szerződés ellenőrzése, még annak aláírása előtt.

3.2. Kockázatkezelés szabályozottsága:

Kockázatvállalás fennállása alatt több szabályzat gondoskodik megtérülésünk biztonságáról. Adósok fizetőképességét alapvetően az Ügyfél- és Partnerminősítő Szabályzat alapján mérik fel a bankok, és periodikusan frissítik az információkat, alkalmat adva kockázatok változásának mérlegelésére. Az eszközminősítés számviteli követelményeiről, valamint az értékvesztéssel és céltartalék képzéssel szembeni követelményeit tartalmazó szabályzatok konkrét előírásokat tartalmaznak a rendszeres időközönként ismétlődő tevékenységekről, melyek keretében a kockázati szempontokat figyelembevételével a teljes hitel portfóliót felmérik.

Valamennyi bank részletesen lefekteti a kockázatkezelés, azaz a monitoring tevékenység valamennyi mozzanatát, amelyet szabályzati rendszerbe foglalja. A szabályzatok tartalmazzák a definiált időpontokra koncentrált ellenőrzési, elemzési feladatokat, amelyek folyamatosan biztosíthatnak beavatkozási lehetőséget problémássá váló vagy arra esélyes kihelyezéseinknél. A monitoring folyamata felöleli az adósminősítést, melynél a frissített gazdálkodási, jövedelmi adatok alapján az adós fizetőképességének változásaira lehet következtetni. A monitoring tevékenység része a rendszeres időközönkénti eszközminősítés folyamata is. A kockázatkezeléshez kapcsolódóan a szabályzatokban rögzített feladatok szervesen illeszkednek egymásba.

A kockázatvállalással járó tevékenységet jelenthetnek:¹⁷

- kölcsönnyújtás, ideértve az adósságra kibocsátott, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír megvásárlást is,
- váltó és csekk, valamint egyéb kötelezvény leszámítolása
- a hitelintézet által adott bankgarancia, bankkezesesség és egyéb biztosíték, ideértve a hitelintézet bármely más, jövőbeni, vagy függő kötelezettségét, vállalt garanciáját, kezesességét, illetve ezekre nyújtott egyéb bankári biztosítékot is,

¹⁷ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300237.tv>

- pénzügyi lízing nyújtása,
- a hitelintézet által megvásárolt pénzkövetelés,
- a hitelintézet által vállalt minden olyan kötelezettség, amellyel a hitelintézet ellenszolgáltatás fejében átruházott pénzkövetelés teljesítéséért jótáll, vagy vállalja, hogy a vevő követelésére azt visszavásárolja,
- a hitelintézetnek bármely vállalkozásban szerzett részesedése, függetlenül a részesedés birtoklásának időtartamától,
- más pénzügyintézetnél elhelyezett betét, ide nem értve a jegybanki kötelező tartalék előírást a levelező bankon keresztül teljesítő hitelintézetek által elhelyezett kötelező tartalék összegét.

A bankok szervezeti egységeinek a kockázatvállalás folyamatában történő részvételének mértékét, jogosultságát, a belső szabályzatok, eljárásrendek, utasítások, körlevelek, valamint a dolgozók munkaköri leírása tartalmazza.

3.3. Kockázatkezelés feladata:

Ahogy az egyéb cégek esetében a bank esetében sem új terület a kockázatkezelés. Ez a tevékenység a bankok működésének meghatározó része, amely a 2008-as pénzügyi válság óta egyre inkább előtérbe került. A pénzügyi válság rávilágított, hogy több figyelmet kell fordítani az üzleti kockázatok napi szintű azonosítására, mérésére és kezelésére.

A kockázatkezelés kulcsfontosságú feladat, mert lehetővé teszi a bank számára, hogy számszerűsítse, nyomon kövesse, és mindenekelőtt kezelje a pénzügyvilág bizonytalanságait.

Egy adott bank valamennyi tevékenysége potenciálisan egy sor különböző kockázatot hordoz magában. Ezek közé tartozik – a teljesség igénye nélkül – a hitelkockázat, a piaci kockázat, működési kockázat. A kockázatkezelés feladata annak a biztosítása, hogy a bank szabályozott keretek között optimális mértékű kockázatot vállalva működjön. Az, hogy a kockázatkezeléssel a kockázatok minimálisra vagy nullára csökkenjenek lehetetlen feladat.

A Bankok alapvetően a kockázatvállalási politikában foglalják össze a vezetés által elfogadott kockázatvállalási és kockázatkezelési elveket, amely tartalmazza mindazokat a szabályokat, kockázatkezelési célokat, amelyek egységes alkalmazása az egész intézményen belüli elvárásnak minősül. A kockázatvállalási politika az egyes releváns kockázatokra vonatkozóan külön-külön is tartalmaz alapelveket.

3.3.1. A bank kockázatkezelési alapelvei¹⁸:

1. A bank mindenkor úgy alakítja kockázatvállalását, kockázatkezelési és a belső tőkeegyelelés értékelési folyamatát, hogy az ne veszélyeztesse a Bank biztonságos működését és a felügyeletét ellátó szerv ne korlátozhassa tevékenységét. A bank által meghatározott belső tőkeszükségletnek mindig megfelelő tőketöbbletet kell biztosítani a szabályozás által meghatározott minimális tőkekövetelmény felett (*Biztonságos működés elve*).
2. A bank úgy alakítja ki kockázatkezelési folyamatait, hogy elkerülje az érdekkonfliktusokat és az összeférhetlenségi helyzeteket. A kockázatkezelési

¹⁸ <https://docplayer.hu/2621367-Kockazati-strategia-kockazatvallalasi-politika-kockazati-etvagy-kockazatvallalasi-hajlandosag-kockazati-szerkezet-kockazatkezeles-szervezete.html>

módszerekért, a kockázatok mértékének behatárolásáért, figyeléséért és jelentéséért felelős személyek nem végezhetnek olyan tevékenységet, amelyek az érintett kockázatokat hordozó üzleti tevékenységgel vagy azt támogató tevékenységekkel összefüggnek. *(Összeférhetetlenség elve)*

3. A bank kockázatokat a belső szabályokban meghatározott keretek között és mértékig vállal.
4. A bank minden lényeges kockázatát azonosítja, méri, figyeli és jelentést készít róluk. A számszerűsíthető kockázatokat limitekkel és a szükséges belső kontrollokkal kezeli, a nem-számszerűsíthető kockázatoknál kontrollokat alkalmaz és a kockázatok alakulásáról rendszeres jelentést készít. *(Lényeges kockázatok kezelésének elve)*
5. A kockázatok behatárolása érdekében a bank által meghatározott limitek betartása minden érintett számára kötelező.
6. A kockázatkezelési módszereknek és kontrolloknak, és a kockázatkezelés költségeinek arányban kell állni a kockázat mértékével, bonyolultságával. *(Költség-haszon elve)*
7. A bank a kockázatvállalását olyan üzleti tevékenységekre összpontosítja, amelyeknél kellő szaktudással és technikai feltételekkel rendelkezik a kockázat megítélésére, mérésére és nyomon követésére.
8. A bank az új termékek, szolgáltatások bevezetése előtt minden lényeges kockázati típus vonatkozásában felméri a termék kockázatait, meghatározza a kockázatkezelés módszereit, ideértve a monitoring tevékenységet.
9. A bank minden lényeges kockázat esetében gondoskodik az alábbi fő funkciók ellátásáról:
 - a. Kockázati kitettségek és a kitettségeket mérséklő tételek azonosítása, számbavétele, nyilvántartása
 - b. Kockázatok mérési módszereinek meghatározása, kockázatok számszerűsítése
 - c. Kockázatok kezelése, ideértve a kockázatvállalásra vonatkozó döntéseket, a kockázatvállalás mértékének a korlátozását, a kockázatok csökkentését
 - d. Kockázatok alakulásának figyelése
 - e. Kockázatokra vonatkozó belső és külső jelentések
10. A bank nem folytat számára jogszabály által tiltott tevékenységet, nem vállal kockázatot jogszabályok által tiltott vagy jogszabályba ütköző tevékenységekkel, illetve olyan személyekkel kapcsolatban, akiknek rosszhiszemű magatartása a Bank vagy más az integrációban résztvevő tag számára veszteséget okozott. *(Tiltott tevékenységek elve)*
11. A bank nem vállal olyan kockázatot, amelynek révén várható, hogy a tőke megfelelési mutató a kockázati étvágnál meghatározott minimális szint alá csökken.

3.3.2. Kockázatkezelési célok¹⁹:

Hitelkockázat kezelési célok

- Az ügyfélminősítési rendszer továbbfejlesztése, a tőke megfelelési szabályozásnak jobban megfelelő minősítési rendszerek elfogadása
- A fedezetértékelési szabályzat felülvizsgálata és olyan átalakítása, hogy az megfeleljen a tőke megfelelési szabályozásban foglalt követelményeknek
- Fedezetek értékének és fő jellemzőinek kellő gyakorisággal történő felülvizsgálata, a felülvizsgálati eredmények megfelelő nyilvántartása

¹⁹ <https://www.mnb.hu/letoltes/icaap-ilaap-kezikonv>

- A hitelmonitoring rendszer fejlesztése, a problémás ügyek minél korábban történő felismerése
- A problémás hitelek részarányának csökkentése

Devizaárfolyam kockázatkezelési célok

- a valutával, devizával kapcsolatos tevékenysége során és a deviza- vagy valutaárfolyamhoz kötött forint szerződéseinek tekintetében devizaárfolyam kockázatát úgy kezeli, hogy a deviza nyitott pozícióból származó tőkekövetelménye megfeleljen a vonatkozó jogszabályi követelménynek.

Kamatkockázat kezelési célok

- A Bank meghatározza a rögzített kamatozás mellett köthető ügyletek futamidejét

Működési kockázat kezelési célok

- működési kockázati veszteség-események gyűjtése, elemzése
- működési kockázati és kitettségi mutatók monitoringja
- működési kockázatok mérséklése hatékonyabb folyamatszabályozással
- fokozott figyelem a csalási kockázat elleni védekezésre
- összetett, bonyolult ügyleteknél kellő tapasztalattal rendelkező szakértők bevonása.

Koncentrációs kockázatkezelési célok

- A túlzott koncentrációk csökkentése, koncentrációs limitrendszerek kialakítása, illetve tovább fejlesztése.
- A koncentrációs kockázati jelentések kialakítása, és rendszeres jelentések elkészítése.

Likviditás kockázatkezelési célok

- A lejáratú összhang javítása
- Az éven túli aktív ügyletekre vonatkozóan maximális futamidő meghatározása
- Túlzott betéti koncentráció szoros figyelése.

3.3.3. A kockázati szerkezet²⁰

A bank a kockázati szerkezetét kockázati típusonként és – a hitelezési kockázati kitettségek esetében – kitettségi osztályonként kell meghatározni. A kockázati szerkezetben kerül be kell mutatni azt is, hogy a korábbi állapotokhoz képest milyen változások figyelhetők meg a kockázati profilban, és ezt hogyan kezeli a bank, belsőleg azonosíthatók-e újabb kockázattípusok, s szükséges-e utánuk pótlólagos tőke képzése.

A kockázati szerkezet tervezett változása az üzleti szerkezetre és az üzleti stratégiára épül, ennek révén kerül összhangba az üzleti stratégia és a kockázati stratégia.²¹

Annak érdekében, hogy a bank kockázati étvágya a meghatározott kockázati szintek között maradjon, a számszerűsíthető kockázatok esetében limiteket kell meghatározni legalább a következő területeken:

- az ügyfelek esetében: – adósminősítéstől és a felajánlott biztosítékoktól függően a kockázatvállalási szabályzatban meghatározottak szerint az egy ügyféllel, ügyfélcsoporttal szembeni kitettségre
- nagy kockázatvállalásnál: a jogszabályokban előírt korlátozásoknak megfelelően

²⁰ <https://www.mnb.hu/letoltes/icaap-ilaap-kezikonv>

²¹ <https://www.dtbank.hu/application/files/4515/0468/3388/DTB-nyilvanossagra-hozando-informaciok-2014.pdf>

- egy ágazattal szembeni kitettségeknél: a koncentrációs kockázatokra vonatkozó belső szabályozásban előírtak szerint az abban meghatározott ágazatokra
- országkockázat kezelésére – a hatályos jogszabályban előírtak szerint az egyes országokra
- devizaárfolyam kockázat esetében: – a devizaárfolyam kockázat kezelésére vonatkozó belső szabályozásban előírtak szerint a devizanemenkénti nyitott pozíciókra
- nem-kereskedési könyvi kamatkockázatra vonatkozóan: – a súlyozott pozícióra, valamint a kumulált nettó kamatpozícióra
- likviditási kockázathoz kapcsolódóan: – a likviditási kockázatra vonatkozó belső szabályozásban előírtak szerint a lejáratú összhangra, a nagybetétesekre, a likvid eszközök minimális szintjére.

3.3.4. A bank kockázatkezelési szervezete²²

A bank a kockázatkezelési rendszerét úgy kell kialakítania, hogy az biztosítsa a kockázatkezelési elvek és célkitűzések megvalósítását.

A bankoknál ma már alapkövetelmény a kockázatkezelési szervezet, tudatos és professzionális kockázatmanagement kialakítása, és a tevékenységének részletes szabályozása.

A kockázatkezelési szervezet feladata:

- a kockázatvállalási politika kialakítása,
- a vállalható kockázatok tervezése,
- a belső tőkemegfelelés értékeléséhez (ICAAP) kapcsolódó feladatok,
- a működési kockázatok mérése, valamint kezelése,
- a hitelkockázatra vonatkozóan módszertan kialakítása,
- a kockázatkezelési rendszerek fejlesztésére vonatkozó javaslattevés.

A megfelelő kockázatkezelési irányelvek nélkül a bankok működése ma már elképzelhetetlen.

3.4. A banki működés legnagyobb kockázatot képező területének, vagyis a hitelezés folyamatának ismertetése:

A hitelezés a banki működés egyik legfontosabb, és egyben egyik legkockázatosabb tevékenysége. A bankok a hitelezési tevékenységet üzletszerűen, a nyereség elérése céljából végzik.²³ A bankok a hitelezési tevékenységet kizárólag a jogszabályok által meghatározott előírások szigorú betartásával és az érvényben lévő belső szabályzatok alapján végzik.

A bankok üzletszerű tevékenysége a bankhitel nyújtása. Forrása: az ügyfelektől átvett és a saját pénzeszközök egy részének rendszeresen, meghatározott használati díj ellenében az ügyfelek másik csoportja részére történő kihelyezése. A hitelkezelés lebonyolításának elvégzéséhez szükséges a bankhitel fogalmának ismerete.

Bankhitel: az ügyfél kérelmére, meghatározott célra, írásban foglalt szerződés alapján, a bank által nyújtott pénzösszeg, amelynek kamatokkal és költséggel növelt összegének visszafizetését az ügyfél vállalja.

²² <https://www.mnb.hu/letoltes/icaap-ilaap-kezikonyv>

²³ https://www.bankszovetseg.hu/Public/publikacio/Bankmenedzs_bank%C3%BCzemtan.pdf

A hitelezési folyamat egymásra épülő lépésekből áll. A kölcsönnyújtási tevékenység részei az alábbiak:

- az ügyfél tájékoztatása; hitelkérelem kiküldése, indikatív ajánlat kiadása,
- a kockázatvállalásra vonatkozó kérelem befogadása, ellenőrzése,
- a hitelkérelmek nyilvántartása,
- hitelbírálat elvégzése; (adós, ügyfél minősítés, fedezetvizsgálat),
- fedezet hitelbiztosítási értékének meghatározása,
- hiteldíj megállapítása,
- javaslat előterjesztése;
- hiteldöntés,
- szerződéskötés feltételeinek ellenőrzése,
- szerződéskötés;
- biztosítékok érvényesítése, adósnyilvántartásba vétel;
- folyósítás;
- hitelcél szerinti felhasználás ellenőrzése;
- kamatok és törlesztő részletek beszedése;
- a hitel futamidő alatti gondozása, kezelése, monitoring tevékenység végzése,
- fizetési problémák kezelése,
- szükség esetén behajtási eljárás megindítása;
- számlazárás.

A hitelfelvetelek iránt érdeklődő ügyfeleket a hitelügyintézők tájékoztatják a hitelezés feltételeiről. Az érdeklődőt tájékoztatni kell a hitelezési konstrukció minden részletéről, kiemelve a hitel lejárat, kamat- és költségfeltételeit, valamint a teljes hiteldíj mutató várható értékét.

A lakossági ügyfél hitelfelvételi céljának ismeretében fel kell ajánlani több hitelterméket is, kiemelve azok kockázatait is. (Pl.: lombard hitel, fizetési számlához kapcsolódó hitel, fogyasztási hitel, a jelzáloghitel stb.) Részletesen ismertetni kell a kamat változására vonatkozó feltételeket, és annak hatásaként a törlesztési összeg várható alakulását.

A hiteligenyléshez szükséges nyomtatványokat, iratmintákat az ügyfél rendelkezésére kell bocsátani, szükség esetén a kitöltés helyes értelmezését el kell magyarázni. Célszerű az adott nyomtatványokhoz jegyzéket csatolni az igényléshez feltétlenül szükséges mellékletekről, azok esetleges beszerzési helyéről. A hitelügyintéző köteles tájékoztatást adni a bank Üzletpolitikájában meghirdetett, avagy a hatályos jogszabályok szerinti kedvezményekről.

Törekedni kell arra, hogy az ügyfél –a lehetséges variációk közül- a számára legjobban megfelelő hitelfajtát válassza, mivel így csökkenthető a bank kockázata is. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy valótlan adatok közlése a kölcsön felmondását vonhatja maga után, a későbbiekben pedig a hitelezésből történő kizárást eredményezheti. Alapos, közérthető tájékoztatással, az egyedi szempontok lehetőség szerinti figyelembevételével, a gyors ügyintézéssel, (udvarias és szakszerű) a bank ügyfelei számát is növelheti. A hitelügyintéző köteles ellenőrizni a benyújtott hiteligenyléshez szükséges adatok (és mellékletek) megfelelő alaki és tartalmi kitöltését, az előírt mellékletek meglétét.

A nem hitelezhető ügyfelek, valamint célok listáját a bank belső szabályzatai, továbbá a nyilvánosan is elérhető Üzletszabályzata tartalmazza.

A hitelkérelmeket, annak teljes folyamatát nyilván kell tartani. Korábban erre az ún. Cenzúra könyvek szolgáltak, de ma már a kisebb bankoknál is elektronikusan történik a nyilvántartás.

A befogadott hiteleknél a következő adatokat kell tartalmaznia a nyilvántartásnak:

- Határidő (a hitelkérelem befogadásának napja)
- Hitel fiókkód
- Hitel típus adatok
- Hitel típusa
- Eredeti iktatószám
- Igénylés típusa
- Kért hitelösszeg
- Devizanem
- Partner neve
- Partner címe
- Döntési szint

Hitelbírálat: a hitel mértékére, kamatára, lejáratára és fedezetére vonatkozó döntés, az előterjesztés, a hitelcél és az adósminősítés, fedezetminősítés és a kihelyezési kockázat szempontjainak figyelembevételével.

A bankoknál a kockázatvállaláshoz kapcsolódóan az egyes ügyfélcsoportokra külön-külön speciális szabályzatok kerültek kidolgozásra.

Lakossági ügyfelek esetében a jövedelem vizsgálatán túl a fedezet megfelelőségére kell fókuszálni.

A vállalati ügyfeleknél a hitelcélon túl a hitel visszafizethetőségére, a vállalkozás jövedelemtermelő képességére a kölcsönigénylő által megjelölt, számszaki adatokkal alátámasztott hitel felhasználási cél megvalósulására kell különös figyelmet fordítani. A hitelügyletekhez kapcsolódó kamatok, egyéb költségeket a bank hirdeteménye tartalmazza. A hirdeteményben meg kell jeleníteni azt is, ha a bank bizonyos esetekben egyedi feltételeket alkalmazhat.

Alapesetben a bankok Magyarországon belül hiteleznek, de a nagyobb bankoknál egyre inkább előtérbe kerül a határon átnyúló szolgáltatás végzése, illetve más országokban létesített fiókok működtetése.

3.4.1. A hitelkockázathoz kapcsolódó nem várható és várható veszteségek előjelzése²⁴

A bankoknál a bekövetkezendő veszteségeket csoportosíthatjuk

- várható, valamint
- nem várható

típusúakra is.

A várható veszteségek, és az előjelzéséhez kapcsolódó feladatok:

A várható veszteségek a bankok szokásos üzleti tevékenységével függnek össze, statisztikai módszerekkel, elemzésekkel becsülhetőek. A várható veszteségek egy részét a bankok a hitelek árazásában érvényesítik, de kompenzációs tételnek minősül a rendszeres ügyletminősítés alapján történő értékvesztés képzés is.

A bankoknak 2018. évtől Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS-ek) szerint kell összeállítania a beszámolóját. Ennek megfelelően a hiteleknél nem csak egy évre, hanem a teljes futamidőre kell meghatározni a várható veszteséget.

²⁴ Bankmenedzsment-Banküzemtan Magyar Bankszövetség alapján

A várható hitelezési veszteség meghatározásánál a nemteljesítés valószínűségének bekövetkezésére, valamint a nemteljesítéskori veszteségrátának mértéké végez becsléseket a bank. A nemteljesítés valószínűségének meghatározása nem egyszerű feladat a gyakorlatban. A becslés alapját a múltbéli nemteljesítési információk képezik. A múltbéli információkat ki kell egészíteni az időközben rendelkezésre állókkal, és törekedni kell megfelelő biztonsági tartalék képzésére is.

A nemteljesítés feltételeit a jogszabályok tartalmazzák, amelynél az egyes bankok akár szigorúbb előírást is alkalmazhatnak. A nemteljesítés feltételeit úgy kell meghatározni az adott banknak, hogy biztosított legyen a hitelkockázattal összefüggő események megfelelő figyelése, és számszerűsíthető legyen a nemteljesítésből származó potenciális veszteség.

A nemteljesítő kitettség fogalma: ²⁵

- 90 napon túli késedelemben lévő kitettség, ha a késedelmes rész jelentős;
- Ha az adós pénzügyi helyzetének vizsgálata alapján feltételezhető, hogy a fedezetek realizálása nélkül az adós nem lesz képes kötelezettségeinek összegét teljes egészében visszafizetni, függetlenül attól, hogy a követelés késedelmes-e, illetve a késedelem milyen régóta áll fenn;
- Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (CRR) szerint nemteljesítő követelésnek (defaulted) minősül;
- Amennyiben fennáll annak a kockázata, hogy az ügyfél (a garantált fél) a pénzügyi garanciát lehívja;
- A nem garanciának minősülő, mérlegen kívüli tételek, ha azok lehívása vagy egyéb felhasználása olyan kitettséghez vezetne, amely esetében fennáll annak a kockázata, hogy a biztosíték érvényesítése nélkül azokat nem fogják teljes egészében visszafizetni;
- A kitettségek ügyletszintű besorolásakor az intézmény az egy ügyféllel szemben fennálló, valamennyi mérlegben kimutatott követelését és mérlegen kívüli kötelezettségvállalását nemteljesítőnek tekinti, ha az adott ügyféllel szembeni, 90 napon túli késedelemben lévő, mérlegben kimutatott követeléseinek bruttó értéke meghaladja az adott ügyféllel szembeni összes, mérlegben kimutatott követelése bruttó értékének 20 százalékát.

A bank az adott ügyfélminősítési besorolás historikus jellemzőinek figyelembevételével is lehetősége van meghatározni az adott kategóriához legjobban megfelelő nemteljesítési valószínűséget.

A nemteljesítőnek minősülő ügyletek nagyságrendjét a bank a folyamatos monitoring végzéssel igyekszik mérsékelni.

Monitoring tevékenység folyamata:

A monitoring tevékenység

- a bank nyilvántartása alapján rendelkezésre álló információk, az ügyféltől a szerződés alapján bekért dokumentumok, továbbá egyéb lekérdezhető információk elemzésén, értékelésén alapul,
- de létrejöhet személyes találkozó is.

A személyes találkozó során az adott munkatárs személyes találkozó keretében tisztázza a felmerült problémákat. A találkozó alapvető célja, annak feltárása, hogy az ügyfél hitelvisszafizető képességében vagy készségében beállt-e olyan kedvezőtlen változás, mely hitelünk megtérülését veszélyezteti.

²⁵ Bankmenedzsment-Banküzemtan Magyar Bankszövetség

Ha a találkozó során az tapasztalható, vagy esetlegesen a találkozó meghiúsulásából arra lehet következtetni, hogy az ügyfél hajlandóságában, készségében, együttműködésre való hajlandóságában kedvezőtlen változás történik, akkor egyedi monitoring eljárást kell lefolytatni.

Ha a találkozó alapján az ügyfél pozitív együttműködési készsége igazolható és arra derül fény, hogy a hitelviszafizető képességével van gond, akkor a mindenkor hatályos szabályzatok és hirdetések betartásával olyan megoldást kell közösen találni, mely nem sérti bank érdekeit, és még az ügyfél fizetőképességének megfelelően konstruálja át a hitel törlesztését, fedezeti rendszerét.

A találkozó végződhet olyan eredménnyel is, amikor egyéb olyan körülmények vetődnek fel, melyek a bank üzleti érdekeit sértik. Ilyen például az, amikor az ügyfél eltereli számlaforgalmát, csökkenti üzleti aktivitását az adott bankkal. Ekkor fel kell tárni az ügyfél elégedetlenség okait. Az érintett munkaköri felettséggel közösen ki kell alakítani az ügyfél visszaszerzésének stratégiáját.

Egyszerre lehet gond az ügyfél fizetőképességével és fizetőkészségével. Az ügyfél elégedetlenség mögött meghúzódhat megromlott gazdasági háttér is.

Alapvetően kötelező az egyedi monitoring eljárás lefolytatása, ha az ügyfél készségével van gond, vagy a készsége meg lenne, de olyan mértékben romlott a pénzügyi helyzete, amely már veszélyezteti a hitel megtérülését.

A személyes problémakezelő ügyfél-találkozóról a bankoknál tárgyalásjelentést kell készíteni még akkor is, ha az ügyfél hibájából meghiúsult.

A monitoring tevékenység elvégzéséhez elsősorban a banknál rendelkezésre álló információt kell figyelembe venni. Az ügyfél bankszámlaforgalmát részletesen kell elemezni, különös figyelemmel arra, hogy az megfelel-e a hitelkérelemben szereplő értéknek.

A fedezettség értékállóságát rendszeres időközönként értékbecsléssel kell alátámasztani.

A bankok vállalati ügyfelek esetében:

- Időközi KHR lekérdezés (adósról, készfizető kezesekről, adóstársakról)
- Időközi tulajdoni lap lekérdezés (amennyiben ingatlan a fedezet)
- Időközi helyszíni szemle az adós székhelyén, a fedezetbe vont ingatlanok és ingóságok ellenőrzése, tárgyalás az ügyféllel (kötelező jegyzőkönyvvel)
- Időközi adatszolgáltatás bekérése (főkönyv, NAV folyószámla kivonat, értékbecslés aktualizálása,)
- a hitelszerződésben előírt feltételek időközi ellenőrzése.

A bankok lakossági ügyfelek esetében:

- Időközi KHR lekérdezés (adósról, készfizető kezesekről, adóstársakról)
- Időközi tulajdoni lap lekérdezés (amennyiben van ingatlan fedezet)
- Időközi helyszíni szemle az adós lakóhelyén, a fedezetbe vont ingatlanok és ingóságok ellenőrzése, tárgyalás az ügyféllel (kötelező jegyzőkönyvvel)
- Időközi ellenőrzése a hitelszerződésben előírt feltételek (nem folyósításhoz kötött) teljesítésének.

A monitoring tevékenység célja az ügyfél tartozásának állapotának rendszeres ellenőrzésén túl a nemteljesítő kitétségek mértékének csökkentése.

A nem várható veszteségek és a kezelésükhöz kapcsolódó feladatok:

A nem várható veszteségek alapvetően a rendkívüli események következményei. Ilyen lehet a piac megrendüléséből, egy-egy ágazatot, a gazdaság egészét érintő veszteségek, járvánnyal összefüggő események. Ezen kockázatok kompenzálását a bankok elsősorban plusz tőkekövetelménnyel törekszenek megteremteni. A plusz tőkekövetelményre vonatkozó részletes előírást a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013/EU rendelet tartalmazza.

A bankoknál az egyes kitétségeket különböző súllyal kell figyelembe venni a tőkemegfelelési mutató számlálóját képező teljes kockázati kitétségeknél.

A kockázati súly nulla százaléktól egyezerkettőszázötven százaléktól terjed. A nemteljesítő kitétségekhez kapcsolódó súly a hátralékos időtartam függvényében 150 – 1.250 % közé esik. Ha magas a banknál a nemteljesítési kitétség állománya, az magával vonzza a magasabb tőkeszükségletet is.

Ezért sem mindegy, hogy a banknak milyen mértékű a hátralékos, különösen a nemteljesítési kategóriába tartozó kitétsége.

3.4.2. A hitelkockázat mérséklésének eszközei²⁶

A hitelek kockázat mérséklése érdekében a bankok kialakítják a kockázati stratégiát, amelyen belül meghatározzák a kockázati politikájukat, kidolgozzák a kockázatvállalás alapelveit és a kockázati étvágy mértékére vonatkozó kereteket is megszabják.

A bankok minden lényeges kockázatot azonosítanak, mérik, figyelik és jelentést készítenek róluk. A számszerűsíthető kockázatokat limitekkel és a szükséges belső kontrollokkal kezelik, a nem számszerűsíthető kockázatoknál kontrollokat alkalmaznak és a kockázatok alakulásáról rendszeresen jelentést készítenek.

A bankok a kitétségeikhez kapcsolódó kockázatok mérséklése érdekében a teljes tevékenységet lefedő limitrendszerrel állítanak fel. A kockázatvállalással kapcsolatos döntési hatásköröket és kockázati limiteket úgy alakítják ki, hogy az megfelelően tevékenységük jellegének, nagyságrendjének, összetettségének. A bankok kockázatvállalásra vonatkozó igényt csak fedezet biztosítása mellett fogadnak be és teljesítenek.

A biztosítékok alkalmazása lehetőséget nyújt a bankok részére, hogy kockázatvállalás során felmerülő kockázataikat mérsékeljék, illetve azokat a lehető legkisebb mértékűre korlátozzák.

A kihelyezésről történő döntés előtt mindenképpen meg kell győződni a szükséges fedezetek, illetve biztosítékok meglétéről, valós értékéről és érvényesíthetőségéről.

Alapvető feltétel, hogy fedezet lejáratát nem lehet korábbi a kockázatvállalási szerződés végső lejáratánál.

A bankok a kockázatvállalások során a magas mobilizálhatósággal rendelkező biztosítékok bevonására törekednek, de fontos szempont a hozzáférhetőség és az értékállóság is.

A bank csupán akkor fogadja el biztosítékként az adott fedezetet, ha az adott fedezettípushoz kapcsolódó jogi érvényesíthetőségi feltételek mindegyike teljesült.

A biztosítékok kikötése minden esetben írásban történt, vagy a kockázatvállalásra vonatkozó szerződésben, vagy külön szerződésben.

Egy-egy ügyletet egyszerre többféle biztosíték is fedezhet.

²⁶ Bankmenedzsment-Banküzemtan Magyar Bankszövetség alapján

A szerződésekben kikötésre kerül az a feltétel is, hogy a hitelszerződések fennállása alatt a bank jogosult a fedezet kiegészítését, vagy más fedezet átadását kérni az ügyféltől, ha a fedezettségi szint a felülvizsgálat alapján az eredeti érték alá csökken.

A kockázatvállalásra vonatkozó szerződés fennállása alatt a bank figyelemmel kíséri a szerződésben foglalt feltételek teljesítését, beleértve az ügyfél pénzügyi, gazdasági helyzetének alakulását, a biztosítékok meglétét, azok valós értékét és érvényesíthetőségét.

A bankoknál előforduló fedezettípusok lehetnek

- előre rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetek, (pl. betét, értékpapír stb.)
- előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetek. (pl.: garanciák, ingatlanok,

Az egyes fedezetek kedvezőbb tőkesúllyal történő elfogadhatóságának feltételeit a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013/EU rendelet tartalmazza.

3.4.3. A hitelek ügyletminősítésének folyamata

A bankoknak kötelezően meg kell alkotnia az Eszközértékelési, Értékvesztés-elszámolási és Céltartalék-képzési Szabályzatot, amelynek tartalmaznia kell az általános irányelveket, a részletes végrehajtási szabályokat, illetve hatásköröket a bank kitétségeinek az IFRS9 nemzetközi számviteli szabályok szerinti értékvesztés, céltartalék számítás és veszteségleírásával kapcsolatban.

A bankoknak a szabályzatban rögzíteni kell a követelések, a befektetések és a mérlegen kívüli kötelezettségek minősítése során a nem teljesítő kitétségekre és az átstrukturált követelésekre vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 39/2016. (X. 11.) számú MNB rendelet szerinti előírásokat is.

A kitétségek minősítési rendszerének meghatározásának a vonatkozó jogszabályi követelményeken kell alapulni.

A bank által alkalmazott rendszernek biztosítani kell a várható hitelezési veszteség ügylet szintű mérését, a hitelkockázat kezdeti és követő azonosítását, változásának mérését, a várható hitelezési veszteség becslését befolyásoló tényezők meghatározását.

A bankok alapvetően a hitelkockázat változását követő minősítő rendszert alkalmaznak, amelyben az adós kockázati profiljának kedvezőtlen és kedvező irányba történő változása egyaránt figyelembevételre kerül. A bankok törekszenek a hitelkockázat változásának minél korábbi szakaszban történő beazonosítására és megjelenítésére.

A minősítő rendszernek alapvetően ki kell szolgálnia a belső és külső adatigényeket, így pl.: VIR, kockázati kontroll, tőke allokáció, számvitel, felügyeleti adatszolgáltatás.

A minősítési rendszernek alapvetően az adott bank nyilvántartásaiból előállított input adatokon kell alapulni. Követelmény az alkalmazott paraméterek, előfeltételezések megfelelő dokumentálása is, külön megjelölve a külső adatok forrását és a felhasználásának módját.

A várható hitelezési veszteség megállapításánál alkalmazott scenáriókkal kapcsolatos elvárások:

- több, illetve többtényezős releváns scenáriók alkalmazása,
- a scenáriók megfelelő dokumentálása (időhorizontja is), melynek ki kell terjednie a scenáriók változásának a várható hitelezési veszteségre gyakorolt hatására is,

- belső és külső scenáriók is alkalmazhatóak, az előbbinél célszerű több eltérő kompetenciával rendelkező szakértő bevonása, külső scenáriónál pedig az intézmény sajátosságaihoz való igazítása,
- célszerű a bevont gazdasági tényezők relevanciájának értékelése, utótesztelése,
- célszerű az elérhető piaci indikátorok viszonyítási alapként történő felhasználása az értékeléseknél.

A várható hitelezési veszteség azonosításával és mérésével összefüggésben dokumentálni szükséges:

- az egyes kitétségek esetében alkalmazott várható veszteség mérési módszereket (pl. PD/LGD módszer, vagy egyéb),
- a mérés során használt szoftvereket, inputokat, adatokat és feltételezéseket,
- az alkalmazott makroökonómiai becsléseket,
- a mérési módszerek tekintetében alkalmazott egyedi kiigazításokat,
- a mérési módszerek, inputok, adatok és feltételezések rendszeres felülvizsgálatának eredményét,
- az alkalmazott mérési módszerek, inputok, adatok és feltételezéseket érintő módosítások, változtatások indoklását és hatásának bemutatását,
- a kitétség, portfólió meghatározásának módszerét,
- a modellezés és a becslés tekintetében alkalmazott adattisztítási gyakorlatot.²⁷

A bankok legalább negyedévente kötelesek minősíteni minden eszközt, továbbá minden olyan mérlegen kívüli tételt, amely pénzügyi és befektetési szolgáltatásra vonatkozó szerződés alapján állt fenn. Minősítési kötelezettség alá tartoztak az eszközök között nyilvántartott peresített követelések, továbbá minden egyéb, a bankot érintő peres eljárás perértéke.

A bankok alapvetően kettő típusú minősítési eljárást alkalmaznak:

- modell alapú értékelési eljárás (normál eljárás)
- egyedi értékelési eljárás.

A bankok a kitétségek többségére modell alapon számítanak értékvesztést, de nem zárják ki a modell alapon számolt értékvesztés egyedileg történő felülbírálatának lehetőségét sem.

A várható hitelezési veszteség értékelése szempontjából releváns inputokat, adatokat és feltételezéseket időben konzekvens módon kell alkalmazni, ettől a gyakorlattól csak megfelelő indoklással alátámasztva és dokumentált módon, egyedi felülbírálat alapján lehet eltérni.

A bankok alapvetően a fordulónapon értékelik a pénzügyi eszköz hitelkockázatának a kezdeti megjelenítés óta bekövetkezett változását és sorolják be a pénzügyi eszközt a megfelelő stage kategóriába.

A minősítés során a bank a következő három minősítési kategória valamelyikébe sorolják be a kitétségeket:

- Stage 1
- Stage 2
- Stage 3

A minősítések elvégzésekor a kitétségek teljes összegét szerződésenként csak egy minősítési kategóriába lehet besorolni. Ha a szerződés mérlegen belüli és mérlegen kívüli tételből áll

²⁷ https://polgaribank.hu/data/kozlemenyek/Eves%20beszamolok/polgaribank_ifrs_egyedi_2021.pdf

össze (hitelkeret lehívott és nem lehívott része stb.) a mérlegen belüli és a mérlegen kívüli tételnek azonos minősítésűnek kell lennie.²⁸

Az egy ügyféllel szemben különböző kockázatvállalással járó ügyletekből adódóan keletkezett tételek egymástól eltérő minősítési kategóriába sorolhatóak a rájuk jellemző minősítési szempontok mérlegelésével, a nem teljesítő kitétségekre vonatkozó szabályozás figyelembevételével.

Az értékvesztés képzése, annak visszairása, valamint a céltartalék képzése, felszabadítása, illetve felhasználásának meghatározásánál alapvetően, az IFRS elveinek megfelelően, a várható hitelezési veszteséget és a várható megtérülést veszik figyelembe.

A várható hitelezési veszteség és a várható megtérülés megállapításánál tekintettel vannak a veszteség valószínűségére és nagyságára, továbbá a megtérülés valószínűségére és mértékére.

A minősítéskor a várható hitelezési veszteség és a várható megtérülés meghatározása során az egy szerződés alapján fennálló kitétség (követelés) EAD értékét veszik figyelembe.

A várható hitelezési veszteség megfelelő megállapítása érdekében különös gondossággal kell eljárni a nem teljesítő kitétségeknél és az átstrukturált követeléseknél, a nem teljesítőnek még nem tekintendő, de már problémát mutató kitétségeknél.

A minősítő rendszert jogszabályi változás, vagy egyéb belső tényező esetében felül kell vizsgálni. A belső szabályzatban ki kell jelölni a felülvizsgálatért felelős szakterületet, avagy a személyt.

A bankok külön értékvesztés modult használnak, amely esetében biztosítani kell, hogy a futtatott hitelminősítések eredményét tartalmazó export elemző táblák adott időpontra, illetve historikusan utólag is lekérdezhetőek legyenek. A kitétségek minősítése esetében érvényesülnie kell a „négy szem elv”-nek.

A banknak a minősítés munkafolyamatát úgy kell megszerveznie, hogy az a vezetői ellenőrzés kontrollját is biztosítsa. A kitétségek minősítése tekintetében további kontrollt a belső ellenőrzésnek kell gyakorolnia, amely szervezet tervében az utólagos ellenőrzésnek rendszeresen szerepelnie kell. A minősítés eredménye, a várható hitelezési veszteség az adott bank belső szabályzatában meghatározott szervezet, vagy vezető beosztású személy jóváhagyásával kerül véglegesítésre.

3.4.4. A hitelek minőségének összetételének alakulása

A Magyar Nemzeti Bank rendszeresen nyilvánosságra hozza a felügyelt bankok összesített adatait, és a rendszeres sajtóközleményekben is tájékoztatást ad a hitelállományokról.

Az MNB honlapján 2022. márciusában megjelent hitelezési folyamatok kiadványa²⁹ alapján a hazai bankok adatai alapján „2021 végén a vállalatok hitelállománya 11 százalékkal, míg a kkv-k hitelállománya közel 17 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. A vállalati hitelezést a piaci alapon kötött hitelszerződések negyedik negyedében megfigyelhető bővülése érdemben támogatta, mely hitelek új szerződéseken belüli részaránya megközelítette a járvány előtti szinteket. A lakossági hitelállomány 15 százalékkal bővült 2021-ben, amiben a lakáshitelezés támogatott programok mentén történő élénkítése érdemi szerepet játszott. Az októberben a jegybank által elindított Zöld Otthon Program hatására

²⁸ <https://docplayer.hu/2296451-Kiegészito-melleklet-2014-12-31.html>

²⁹ <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/hitelezesi-folyamatok/hitelezesi-folyamatok-2022-marcius>

érdemben emelkedett az újlakás vásárlása és építése céljából felvett hitelek aránya az új lakáshitel-szerződéseken belül. A hosszú hozamok elmúlt évben tapasztalt emelkedése nem árazódott be teljes egészében az újonnan szerződött lakáshitelek hitelköltségébe, így a felárak historikus mélypontra süllyedtek.”

„A hitelintézeti szektor lakossági hitelállománya 2021-ben 15 százalékkal bővült, ami a lakáshitelek dinamikus növekedésének és a babaváró hitelek továbbra is jelentős volument képviselő folyósításának volt köszönhető. A negyedév során kihelyezett lakossági hitelek 647 milliárd forintos volumene elérte a pandémia előtt jellemző szintet, amiben a rendkívül élénk lakáshitelezés érdemi szerepet játszott.”

A bankok portfóliójának összetételét a következő táblázat tartalmazza:

Az alap adatokat az MNB honlapján nyilvánosan megjelent A hitelintézeti szektor 2021. IV. negyedév végi adatait az 1. táblázat képezi.³⁰

1.táblázat: A hitelintézeti szektor 2021. IV. negyedév végi adatai (Forrás: MNB A hitelintézeti szektor 2021. IV. negyedév végi adatai)

Adatok ezer forintban!

Megnevezés	Bruttó állomány 2020.12.31.			Bruttó állomány 2021.12.31.		
	Teljesítő	Nem teljesítő	Összesen	Teljesítő	Nem teljesítő	Összesen
Hitelek összesen	27064845	723610	27788455	29448999	868578	30317577
ebből: deviza	8611706	315438	8927144	8770206	259472	9029678
Pénzügyi vállalatok	4954878	2083	4956961	6076677	9918	6086595
Hitelintézetek	3349689	0	3349689	4358979	35	4359014
ebből: Devizában nyújtott hitelek	705218	0	705218	811391	0	811391
Egyéb pénzügyi vállalatok	1605189	2083	1607272	1717698	9883	1727581
ebből: Devizában nyújtott hitelek	460980	833	461813	479193	8447	487640
Nem pénzügyi vállalatok	9040636	340649	9381285	9923370	445010	10368380
ebből: Devizában nyújtott hitelek	3597785	183388	3781172	3625671	227304	3852975
Háztartások	7981479	250637	8232115	9054050	390089	9444140
ebből: Devizában nyújtott hitelek	26199	2327	28525	25031	1610	26641
Háztartások lakóingatlanl fedezett jelzáloghitelei	4480884	158093	4638977	5003978	209851	5213829
ebből: Devizában nyújtott hitelek	4391	1431	5823	3686	692	4378
Lakosság	7516591	241582	7758173	8571404	374126	8945530
ebből: Forinthitelek	7501252	239442	7740694	8557426	372784	8930209
ebből: Forintosított lakossági deviza jelzáloghitelek	683942	96199	780141	556608	90915	647523

³⁰ MNB A hitelintézeti szektor 2021. IV. negyedév végi adatai alapján

ebből: Devizában nyújtott hitelek	15339	2140	17479	13978	1343	15321
Önálló vállalkozók	464888	9054	473942	482646	15963	498609
ebből: Devizában nyújtott hitelek	10860	187	11046	11053	267	11320
Belföldi önkormányzatok	164420	38	164458	156547	11	156558
Egyéb belföldi ügyfelek	1157233	492	1157725	386562	689	387251
Külföldi ügyfelek	3766199	129712	3895911	3851793	22860	3874653

Az MNB a hozzá beérkezett adatszolgáltatások alapján összesítette a bankok adatait. Az összesítés az eszköz/forrás/eredménykimutatás adatain túl a portfólió összetételét is tartalmazza. A bankok portfólióját teljesítő és nem teljesítő kategóriára bontotta, amelyen belül további részletezés is történt.

A portfólió összetételének megoszlását a 2. táblázatban részletezem³¹:

2.táblázat: A portfólió összetételének megoszlása (Forrás: MNB A hitelintézeti szektor 2020. IV. negyedév végi és 2021. IV. negyedév végi adatai)

Megnevezés	Bruttó hitelállomány megoszlása teljesítő %	Nemteljesítő hitelállomány megoszlása teljesítő %	Bruttó hitelállomány megoszlása teljesítő %	Nemteljesítő hitelállomány megoszlása teljesítő %	Teljesítő összesen %	Nemteljesítő összesen %	Bruttó állomány összesen %	Bruttó hitelállomány megoszlása teljesítő %
	2020. év	2020. év	2021. év	2021. év	2021/2020	2021/2020	2021/2020	2020. év
Hitelek összesen	97.6	2.4	97.3	2.7	108.2	120.0	108.5	97.6
ebből: deviza	97.4	2.6	97.1	2.9	108.8	120.0	109.1	97.4
Pénzügyi vállalatok	96.5	3.5	97.1	2.9	101.8	82.3	101.1	96.5
Hitelintézetek	100.0	0.0	99.8	0.2	122.6	476.2	122.8	100.0
ebből: Devizában nyújtott hitelek	100.0	0.0	100.0	0.0	130.1		130.1	100.0
Egyéb pénzügyi vállalatok	100.0	0.0	100.0	0.0	115.1		115.1	100.0
ebből: Devizában nyújtott hitelek	99.9	0.1	99.4	0.6	107.0	474.6	107.5	99.9
Nem pénzügyi vállalatok	99.8	0.2	98.3	1.7	104.0	1014.1	105.6	99.8
ebből: Devizában	96.4	3.6	95.7	4.3	109.8	130.6	110.5	96.4

³¹ MNB A hitelintézeti szektor 2020. IV. negyedév végi és 2021. IV. negyedév végi adatai figyelembevételével

nyújtott hitelek								
Háztartások	95.1	4.9	94.1	5.9	100.8	123.9	101.9	95.1
ebből: Devizában nyújtott hitelek	97.0	3.0	95.9	4.1	113.4	155.6	114.7	97.0
Háztartások lakóingatlan al fedezett jelzáloghitelei	91.8	8.2	94.0	6.0	95.5	69.2	93.4	91.8
ebből: Devizában nyújtott hitelek	96.6	3.4	96.0	4.0	111.7	132.7	112.4	96.6
Lakosság	75.4	24.6	84.2	15.8	83.9	48.4	75.2	75.4
ebből: Forinthitelek	96.9	3.1	95.8	4.2	114.0	154.9	115.3	96.9
ebből: Forintosított lakossági deviza jelzáloghitelek	96.9	3.1	95.8	4.2	114.1	155.7	115.4	96.9
ebből: Devizában nyújtott hitelek	87.7	12.3	86.0	14.0	81.4	94.5	83.0	87.7
Önálló vállalkozók	87.8	12.2	91.2	8.8	91.1	62.7	87.7	87.8
ebből: Devizában nyújtott hitelek	98.1	1.9	96.8	3.2	103.8	176.3	105.2	98.1
Belföldi önkormányzatok	98.3	1.7	97.6	2.4	101.8	142.9	102.5	98.3
Egyéb belföldi ügyfelek	100.0	0.0	100.0	0.0	95.2	28.7	95.2	100.0
Külföldi ügyfelek	100.0	0.0	99.8	0.2	33.4	140.1	33.4	100.0

Amint az előző táblázatból is látható, a bankok hitelállománya egy év alatt 8,5 %-kal lett magasabb. A teljes portfólión belül a teljesítő hitelek aránya a hitelkihelyezés mértékénél kissé alacsonyabb arányban változott. A nemteljesítő hiteleknek a teljes hitelállományon belül csupán 0,3 százalékponttal emelkedtek, de ez is elég volt arra, hogy két év alatt 20,0 %-kal legyen magasabb ez az állomány. A nemteljesítő hitelállományon belül megjelent a késedelem nélküli minősítésű elem, amely a COVID járvánnyal összefüggő moratóriumba sorolt ügyletekkel függ össze.

A COVID járvánnyal összefüggő moratóriumhoz kapcsolódó MNB rendelkezések alapján a moratóriumba sorolt ügyleteket átstrukturált kategóriába kellett sorolni, amely egyidejűleg nemteljesítési kategóriába sorolást is jelentett.

A teljesítő és nemteljesítő kategóriába tartozó hitelek késedelem szerinti 2020. és 2021. évi megoszlását a 3. táblázat szemlélteti:

3.táblázat: A teljesítő és nemteljesítő kategóriába tartozó hitelek késedelem szerinti 2020. és 2021. évi megoszlása (Forrás: MNB A hitelintézeti szektor 2020. IV. negyedév végi és 2021. IV. negyedév végi adatai figyelembevételével)

Megnevezés	2020 év					2021 év				
	Teljesítő		Nemteljesítő			Teljesítő		Nemteljesítő		
	% Késedelem nélküli	90 napon belül késedelmes	% Késedelem nélküli	90 napon belül késedelmes %	90 napon túl késedelmes %	% Késedelem nélküli	90 napon belül késedelmes %	% Késedelem nélküli	90 napon belül késedelmes %	90 napon túl késedelmes %
Hitelek összesen	98.6	1.4	42.3	7.2	50.5	97.6	2.4	61.0	13.5	25.5
ebből: deviza	99.4	0.6	51.8	2.6	45.7	98.8	1.2	82.0	5.8	12.1
Pénzügyi vállalatok	99.9	0.1	52.3	3.2	44.5	99.5	0.5	89.2	2.4	8.4
Hitelintézetek	100.0	0.0				100	0.0	100	0.0	0.0
ebből: Devizában nyújtott hitelek	100.0	0.0				100	0.0			
Egyéb pénzügyi vállalatok	99.8	0.2	52.3	3.2	44.5	98.4	1.6	89.2	2.4	8.4
ebből: Devizában nyújtott hitelek	99.9	0.1	98.9	0.0	1.1	99.8	0.2	99.9	0.0	0.1
Nem pénzügyi vállalatok	98.7	1.3	66.5	3.3	30.2	96.7	3.3	69.1	10.8	20.1
ebből: Devizában nyújtott hitelek	99.1	0.9	84.1	1.1	14.8	97.3	2.7	86.0	6.5	7.5
Háztartások	97.1	2.9	27.8	13.9	58.2	96.4	3.6	52.4	17.6	30.0
ebből: Devizában nyújtott hitelek	96.8	3.2	8.5	9.1	82.4	96.1	3.9	42.0	13.8	44.2
Háztartások lakóingatlanl fedezett jelzáloghitelei	97.2	2.8	28.9	17.2	54.0	97.3	2.7	51.6	19.6	28.7
ebből: Devizában nyújtott hitelek	86.7	13.3	6.7	7.6	85.7	89.8	10.2	42.4	5.9	51.7
Lakosság	97.0	3.0	27.1	14.2	58.7	96.5	3.5	52.4	17.0	30.6
ebből: Forinthitelek	97.1	2.9	27.2	14.3	58.5	96.5	3.5	52.4	17.1	30.5
ebből: Forintosított lakossági deviza jelzáloghitelek	92.2	7.8	27.3	17.3	55.3	90.8	9.2	39.7	22.0	38.2
ebből: Devizában nyújtott hitelek	94.9	5.1	8.2	8.6	83.2	93.3	6.7	36.8	15.5	47.7
Önálló vállalkozók	97.4	2.6	48.4	6.2	45.4	94.0	6.0	52.4	30.8	16.8
ebből: Devizában nyújtott hitelek	99.4	0.6	12.1	15.4	72.5	99.5	0.5	67.7	5.7	26.5
Belföldi önkormányzatok	97.6	2.4	25.9	0.0	74.1	92.0	8.0	11.7	9.5	78.7
Egyéb belföldi ügyfelek	99.9	0.1	23.2	14.5	62.3	99.0	1.0	21.3	32.3	46.4
Külföldi ügyfelek	99.4	0.6	6.4	4.5	89.1	99.8	0.2	38.2	1.0	60.8

Amint az előző táblázatból is kitűnik a bankoknál mind a két évben túlsúlyban volt a késedelemmel nem rendelkező hitelállomány, amely a monitoring tevékenység jó minőségének tulajdonítható.

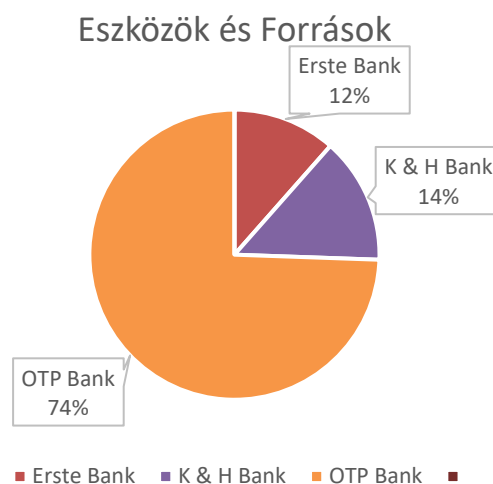
A portfóliókezelés megfelelő végzésére bizonyíték az is, hogy 2020. évről 2021. évre csaknem felére csökkent a 90 napon túli kintlévőségek összege.

4. A kockázatkezeléssel, elsősorban az ügyletminősítéssel összefüggő tevékenységének elemzése a bankoknál, három bank adatainak összehasonlítása alapján

4.1. Általános ismertetés

Magyarországon jelenleg 23 bankot tartanak nyilván. Én ebből a számomra a piacon meghatározó három meghatározó bank kockázatkezelési tevékenységét mutatom be.

A következő táblázatban a hitelintézeti bankcsoportok felügyeleti mérlegének eszköz és forrás oldalról történő összehasonlítását mutatom be a 10. és a 11. melléklet alapján:



3. ábra: Hitelintézeti bankcsoportok felügyeleti mérlege 2020.12.31., és 2021.12.31.
(forrás: <https://statisztika.mnb.hu/idosor-322>)

Hitelintézeti bankcsoportok felügyeleti mérlege 2020.12.31., és 2021.12.31.(Melléklet: Aranykönyv 2020. 2021.)³²

³² <https://statisztika.mnb.hu/idosor-322>

4.2. Az elemzésre kijelölt bankok kockázatkezesi tevékenységének ismertetése.

A bankoknak minden évben teljesítenie kell a Hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény, a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló Európai Parlament és a Tanács 2013. június 26-i 575/2013/EU rendeletében meghatározott információkat. A nyilvánosságra hozandó információk jelentős részét képezik a bankok kockázatához, azok kezeléséhez kapcsolódó banki tevékenységek.

A nyilvánosságra hozandó információkat az utóbbi időben ki kellett egészíteni a moratóriummal érintett hitelekéről, a minőségükről, az átstrukturált hitelekéről és az állami garanciákról szóló EBA/GL/2020/07 rendeletben foglaltakkal is.

4.2.1. Kockázatkezeléssel és ügyletminősítéssel összefüggő tevékenység az OTP Bank Nyrt.-nél³³

Az OTP Bank Nyrt egy bankcsoportot foglal össze. A bank megalkotta a Kockázati Stratégiáját, amelynek célja, hogy egységes keretrendszerbe foglalja bankcsoport valamennyi tagjára, továbbá az egyes üzletágakra vonatkozóan a kockázat vállalásra, mérésre, kezelésre, nyomon követésre, valamint mérséklésre vonatkozó irányelveket.

Az OTP Bank Nyrt a Kockázati Stratégiája a banki tevékenységre legjellemzőbb kockázati ágakra (hitel-, ország-, partner-, piaci- működési-, reputációs- és likviditási kockázat) vonatkozóan határoz meg alapelveket. A bank folyamatosan, de legalább háromévente felülvizsgálja a Kockázati Stratégiáját.

A bank Kockázati Stratégiájában megfogalmazott célok teljesülését évente megvizsgálják.

A bank Kockázati Stratégiáján belül kialakítja a Kockázati étvág keretrendszerét, amely a hazai és Európai Unió elvárásnak megfelelően törekszik meghatározni az összhangot az OTP Bank Nyrt. stratégiájával, hitelezési politikájával, tőke- és likviditás tervezésével, továbbá a tőke megfelelés belső értékelési eljárással (ICAAP) és a likviditási megfelelés belső értékelési eljárással (ILAAP).

A Kockázati étvág keretrendszer alapján éves szinten felállított Kockázati étvág nyilatkozat lefedi az OTP bankcsoport összes materiális kockázattípusának azonosítását, és azok célértékeit (limitjeit).

Az OTP Bank Nyrt.-nél meghatározott kockázati étvág

- biztosítja, hogy a stratégiai irányok és elvárások beépüljenek a mindennapi kockázatkezelési tevékenységbe,
- figyelembe veszi a jövedelmezőségi szempontokat azon elemzéseken alapulva, hogy az egyes ügyfélszegmensek és termékcsoportok milyen kockázati tényezők mellett milyen jövedelem-termelési potenciállal rendelkeznek,
- mérlegeli, hogy mely kockázati mutatókon keresztül biztosítható leginkább – prudens, konzervatív kockázatvállalási gyakorlat mellett – a növekedési célok teljesülése. A fentiekben felsorolt irányelvek alapján kialakított mutatószámok tolerancia szintjeinek, illetve elérni kívánt értékeinek megállapításával és betartásával biztosítható a kívánatos kockázati profil kiépülése. Az éves Hitelezési Politika – az operatív szintű hitelkockázati étvág megjelenési

³³ [220413 Nyilvánosságra hozando informaciok_066.pdf figyelembevételével \(otpbank.hu\)](#)

formájaként – ezen elérni kívánt hitelportfólió kialakítása érdekében szükséges magatartást foglalja össze, meghatározva

- a kockázatvállalási hajlandóságot tükröző limiteket és irányszámokat;
- a portfóliót alkotó kockázatvállalások mértékét, arányait és koncentrációját, illetőleg a portfólió minőséggel szembeni elvárásokat;
- a preferenciákat és üzleti orientációt, az esetleges szigorításokat vagy a kizárásokat az ügyfélkör, az ágazatok, fedezetek, a termékek és terméktípusok, valamint a lejáratú struktúra tekintetében.³⁴

Az OTP Bank Nyrt. kockázatok hatékony kezelése érdekében három védelmi vonalat alakított ki.

A három védelmi vonal: a következő:

- A kockázatokért felelős és azokat kezelő funkciók (első vonal)
- A kockázat feletti kontrollt gyakorló funkciók (második vonal)
- Független bizonyosságot nyújtó funkciók (harmadik vonal)

A második védelmi vonalba tartozó kockázatkezelési funkciót hatékonyan egészíti ki a megfelelőség biztosítási funkció. A működésének a célja a compliance kockázat azonosítása és kezelése.

Compliance kockázatnak minősül a pénzügyi szervezetre vonatkozó jogszabályok, illetve jogszabálynak nem minősülő egyéb előírások, belső szabályozás be nem tartása következtében esetlegesen keletkező jogi kockázat, felügyeleti vagy egyéb hatósági szankció, jelentős pénzügyi veszteség, vagy hírnévromlás kockázat.

Mint minden hitelintézet, az OTP Bank Nyrt is alkalmazza hitelkockázat mérsékléséhez a biztosítéki rendszert.

A biztosítékok értékelésére és kezelésére vonatkozó alapelveket, követelményeket belső szabályzatok tartalmazzák. Ezen szabályzatok teljeskörűen kitérnek a fedezetek elfogadásánál, az értékelésénél és az érvényesítésénél alkalmazandó követelményekre.

A kockázatvállalást tartalmazó szerződés tartama alatt az OTP Bank rendszeresen figyelemmel kíséri és dokumentálja a szerződésben foglalt feltételek megvalósulását, beleértve az ügyfél pénzügyi, gazdasági helyzetének alakulását, illetőleg a fedezetek, biztosítékok meglétét, azok valós értékének, érvényesíthetőségének változását.

Az OTP Bank Nyrt. a pénzügyi kimutatásait az IFRS előírásai alapján készíti el. A kintlévőségek, a befektetések és a mérlegen kívüli kötelezettségek értékelése és tartalék-képzése a vonatkozó IFRS/IAS standardok által meghatározott keretek között kerül végrehajtásra pénzügyi kimutatásait az IFRS előírásai alapján készíti el.

A pénzügyi kimutatások IFRS előírás szerinti elkészítési módja meghatározza a kintlévőségek, a befektetések és a mérlegen kívüli kötelezettségek értékelését és tartalék-képzését is, amely a vonatkozó IFRS/IAS standardok által meghatározott keretek között kerül végrehajtásra.

A banknál az egyes pénzügyi eszközök bekerüléskor besorolásra kerülnek az üzleti modell és a szerződéses cash-flow jellemzőik alapján, hogy meghatározható legyen az adott eszköz IFRS9 standardban szabályozott értékelési módja. Ez alapján három féle kategória kerül kialakításra:

<https://docplayer.hu/106359166-Otp-bank-nyrt-egyedi-es-csoportszintu- valamint-az-otp-jelzalogbank-zrt-az-otp-lakastakarek-zrt-es-a-merkantil-bank-zrt.html>

- amortizált bekerülési értéken értékelt,
- egyéb átfogó eredménnyel szemben valós értéken értékelt (FVTOCI),
- illetve eredménnyel szemben valós értéken értékelt (FVTPL) eszközök.

Az IFRS9 standard előírásai szerint a kezdeti megjelenítéskor nem értékvesztett, amortizált bekerülési értéken vagy az egyéb átfogó eredménnyel szemben valós értéken értékelt pénzügyi eszközöket három stage (élettörténeti fázis) kategóriába kell sorolni hitelkockázatosságuk alapján:

- Stage 1-es kategóriába kell sorolni a teljesítő ügyleteket.
- Stage 2-es kategóriába kell sorolni azokat az ügyleteket, melyek teljesítők, de a kezdeti megjelenítéshez képest jelentős hitelkockázat növekedést mutatnak.
- A Stage 3-as kategóriába tartoznak a nem teljesítő ügyletek.

A kezdeti megjelenítéskor már értékvesztett kitétségek (POCI - vásárolt vagy keletkeztetett értékvesztett) egy külön kategóriát képeznek.

A bank a belső szabályzatában részletesen meghatározza az ügyletek monitoringjával, valamint a minősítésével összefüggő folyamatokat.

A bank a hitelek minősítésénél

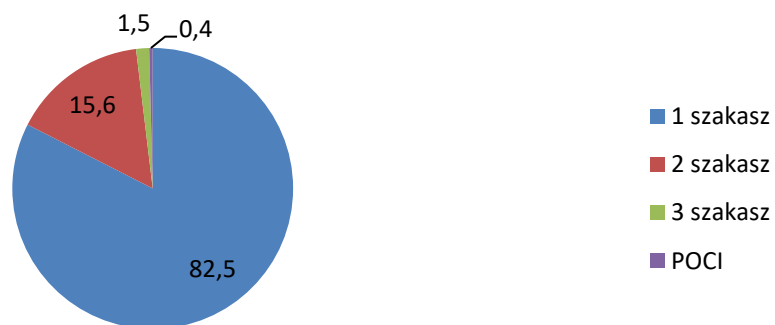
- portfólió szintű (csoportos), valamint
- egyedi

értékelést alkalmaz.

A banknál fennálló hitelek minősítésénél a csoportos értékelés alkalmazásának feltétele, hogy az eszközök olyan hitelkockázati jellemzőkkel rendelkezzenek, amelyek jól jellemzik, hogy az adós mennyiben lesz képes a szerződés szerinti kötelezettségek teljesítésére, annak érdekében, hogy hasonló hitelezési kockázatot megtestesítő csoportokba sorolhatók legyenek. A csoportos minősítési eljárás kiemelendő paraméterei a fizetési késedelem, az ügylet-/ügyfélminősítés, a kockázatvállalási szerződés átstrukturálásának státusza, valamint a default jelző. A hitelek csoportos minősítésekor az értékvesztés mértéke értékelési csoportonként a bedőlési valószínűség, a gyógyulási ráta, valamint a bedőléskor várható veszteség alapján kerül meghatározásra.

A bank egyedileg minősíti a jelentős összegű és az értékvesztés objektív bizonyítékával rendelkező vagy a monitoring szakterület által egyedi értékelés hatálya alá vont ügyleteket. Hitelállományok megoszlása az 1. és a 2. melléklet, értékvesztés megoszlása a 3. és a 4. melléklet alapján.

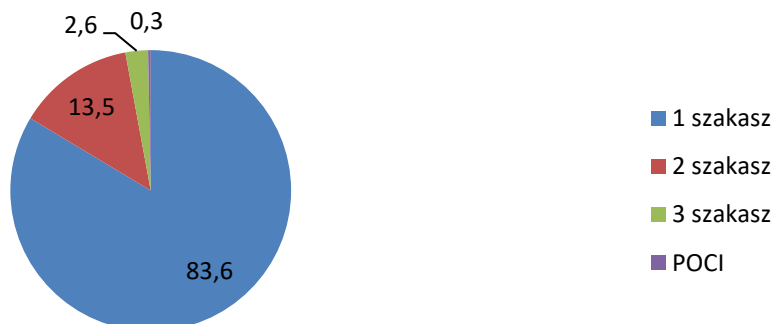
OTP Bank Nyrt 2020. évi hitelállományának megoszlása



4.ábra: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti megbontása 2020. év

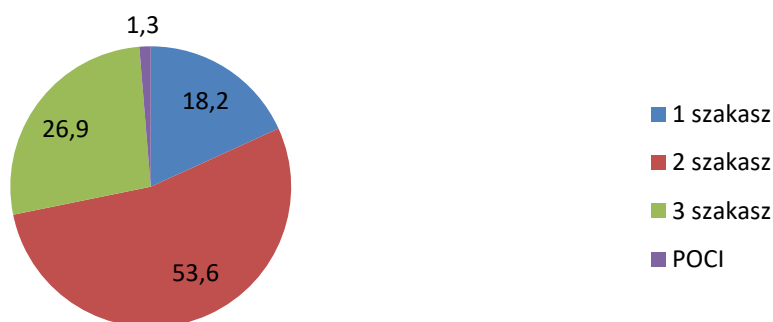
(Forrás :https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/210416_Eves_jelentes_032.pdf)

OTP Bank Nyrt. 2021. évi hitelállományának megoszlása



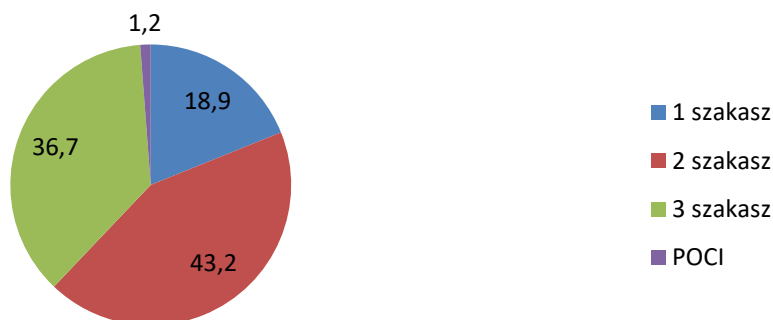
5.ábra: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti megbontása 2021. év
(Forrás: 220413_Nyilvánossagra_hozando_informaciok_066.pdf figyelembevételével (otpbank.hu))

OTP Bank Nyrt. 2020. évi értékvesztés képzésének megoszlása



6.ábra: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti értékvesztés képzése 2020. év
(Forrás: https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/210416_Eves_jelentes_032.pdf)

OTP Bank Nyrt. 2021. évi értékvesztés képzésének megoszlása



7.ábra: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti értékvesztése 2021. év
(Forrás: 220413_Nyilvánossagra_hozando_informaciok_066.pdf figyelembevételével (otpbank.hu))

4.táblázat: A hitelállomány változása 2020 évről 2021. évre³⁵(Forrás: 220413_Nyilvánossagra_hozando_informaciok_066.pdf figyelembevételével (otpbank.hu))

Adatok %-ban!

Megnevezés	Bruttó könyv szerinti érték / Névérték 2021/2020. év				
	1. szakasz	2. szakasz	3. szakasz	POCI (Vásárolt vagy keletkeztetett értékvesztett pénzügyi eszközök)	Összesen
Fogyasztási hitelek	107.1	142.0	316.8	60.0	117.1
Jelzáloghitelek	111.4	66.9	126.9	93.6	85.3
Önkormányzati hitelek	97.1	8.6			81.4
Vállalati hitelek	123.2	101.0	180.0	96.1	120.8
Amortizált bekerülési értéken értékelt hitelek	119.9	102.0	200.1	95.6	118.3

Az OTP Bank Nyrt. hitelezési aktivitása a vizsgált 2020. és 2021. évben is folytatódott. A banknál a lakossági szegmens által felvett fogyasztási és a vállalati ügyfélkör által felvett hitelek növekedtek a legnagyobb mértékben.

Az OTP Bank Nyrt. a hitelezést lényeges kockázatú területnek minősíti, és kapcsolódó kockázatkezelésre nagy súlypontot helyez.

A Bank a hitelezési kockázat mérséklése érdekében limiteket állít fel, amelyben megszabja az egy adóssal szemben felvállalható hitel mértékének összegét, amelyet kiegészít földrajzi területekre és hitel típusokra vonatkozó limitekkel is.

A Bank napi szinten figyeli a limitekhez kapcsolódó adatokat. Rendszeresen végeznek elemzéseket is, amelyekkel az ügyfelek tartozásainak visszafizethetőségét modellezik. Százalékos mértékben ugyan jelentősen nőtt a Banknál a harmadik szakaszba tartozó hitelek összege 2020. évről 2021. évre, azonban a teljes hitelállományon belüli mértéke még a három százalékot sem éri el.

A harmadik szakaszba sorolt kitétségeket a Bank egyedileg minősíti. Az értékvesztés kalkulációjakor minden releváns tényezőt figyelembe kell venni.

A kalkulált értékvesztésnek meg kell egyeznie várható hitelezési veszteséggel.

Az együttes alapú, azaz csoportos minősítés esetében a portfólió kockázati jellemzőinek figyelembevételével próbálja a hitelezési kockázatot megközelíteni. A hitelezési kockázat mérséklése érdekében kockázati tényezőket alakított ki a Bank. Ezek felülvizsgálatát évente végzik el a Banknál. A változtatás esetében is törekszenek az összehasonlíthatóság biztosítására, és a nyomon követhetőségre.

³⁵ Forrás: [220413_Nyilvánossagra_hozando_informaciok_066.pdf figyelembevételével \(otpbank.hu\)](#)

5.táblázat: Az OTP Bank Nyrt által megképzett értékvesztés változása 2020. évről 2021 évre (Forrás: 220413_Nyilvánossagra_hozando_informaciok_066.pdf figyelembevételével (otpbank.hu))

Megnevezés	Értékvesztés / Céltartalék 2021/2020. év				
	1. szakasz	2. szakasz	3. szakasz	POCI (Vásárolt vagy keletkeztetett értékvesztett pénzügyi eszközök)	Összesen
Fogyasztási hitelek	187.9	132.3	355.3	100.0	187.1
Jelzáloghitelek	125.0	44.9	114.5	137.6	95.0
Önkormányzati hitelek	98.2	6.2			16.9
Vállalati hitelek	110.0	91.2	125.5	108.5	105.1
Amortizált bekerülési értéken értékelt hitelek	130.5	101.5	171.8	111.9	125.8

Az OTP Bank Nyrt-nél az IFRS 9 standard előírásainak megfelelően a várható veszteség alapú modell alapján számolja el a hitelekre és bankközi kihelyezésekre értékvesztést.

Az értékvesztés elszámolására a háromszintű modell alapján a kezdeti megjelenítés pillanatától kezdve 12 havi várható hitelezési veszteséggel megegyező összegben kerül sor. A várható hitelezési veszteséggel megegyező összegű értékvesztés kerül elszámolásra a kezdeti megjelenítés óta jelentősen megnövekedett hitelkockázattal rendelkező vagy objektív bizonyítékok alapján értékvesztett ügyletek esetében.

Az OTP Bank Nyrt.-nél 2020. évről 2021. évre egynegyedével magasabb lett az elszámolt értékvesztés mértéke.

Az egy évvel korábbi adathoz képest a legnagyobb növekedést a lakossági szegmenshez kötődő fogyasztási hitelekhez képzett értékvesztés produkálta.

A vállalati hitelekhez kapcsolódó veszteségek fedezésére az előző évinél mindössze 5,1 %-kal több értékvesztés került megképzésre.

Az összesített adatok alapján a teljes hitelállományra vetített értékvesztés összeg egy év alatt egyenlő értékkel lett több.

4.2.2. Kockázatkezeléssel és ügyletminősítéssel összefüggő tevékenység a K&H Bank Zrt.-nél³⁶

A kockázatvállalás keretrendszerében a K&H Bank Zrt. is alkalmazza a Kockázati étvágy és a limitek meghatározását. A limit azt jelzi, hogy milyen mértékű kockázatot tekint a Bank maximálisan elfogadhatónak egy portfólióra vagy portfóliószegmensre vonatkozóan. A limitek tükrözik az általános kockázati hajlandóságot is. Ez az általános kockázati hajlandóság

³⁶ éves, féléves és negyedéves jelentések - K&H bank és biztosítás (kh.hu) alapján

bomlik konkrét kockázati limitekre vagy toleranciákra, amelyek tükrözik, a célkitűzésektől való elfogadható eltérések mértékét.³⁷

A K&H Bank Zrt. limitrendszerrel használja a maximális hitelkockázati kitettség és/vagy hitelkockázat koncentráció kezelésre és nyomon követésre. A Banknál hitelügylet csak pozitív hiteldöntést követően köthető. A döntés során tekintettel kell lenni mind az ügyfélre, mind az ügyletre, mind az ágazatra vonatkozó limit betartására is.

A Bank

- egyedi partnerszintű és
- csoport/szektor/portfólió szintű limiteket alkalmaz.

A Bank hitelportfóliójáról – lakossági és nem lakossági szegmensben – a felső vezetés számára negyedévente jelentés készül, amelynek alapját a hitelezési területek havi jelentései képezik.

A hitelezési kockázat kezelésének alapját az képezi, hogy valamely kötelezett (hitelfelvevő, kezes, professzionális ügyleti partner vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátója) nem fizet, vagy nem teljesít, és ebből eredően a várt összegnél kevesebb érkezik be. Ennek oka lehet az, hogy a partner vagy kötelezett nem képes vagy hajlandó fizetni, vagy az, hogy valamely ország politikai és monetáris hatóságai a teljesítést/fizetést megakadályozó intézkedést hoztak.

A hitelkockázat kezelését mind az adott ügylet, mind pedig a portfólió szintjére is lebontja a Bank.

Az ügylet szintű hitelkockázat-kezelés azt jelenti a Banknál, hogy megfelelő eljárási rendek, folyamatok és alkalmazások segítségével becsülik fel a kockázatot, az egyes hitelkitettségek elfogadása előtt és utána is.

A portfóliószintű kockázatkezelés során rendszeres jelentések készülnek a Banknál a hitelportfólióról (vagy annak egyes részeiről), valamint figyelemmel kísérik a limitek betartását és a specifikus portfóliókezelési funkciót.

A K&H Bank Zrt. a hatékony kockázat kezelés érdekében három védelmi vonalat alakított ki.

A kialakított modell szerint az üzleti egységek képezik az első védelmi vonalat, a kockázati funkció az egyik második védelmi vonal, a belső ellenőrzés pedig a harmadik védelmi vonal. Mindannyian együtt dolgoznak annak érdekében, hogy megelőzzék a Bankot érő nagyobb hatású veszteségeket.

A Bank meghatározta a késedelmesnek minősülő hitelek paramétereit. A Banknál késedelmes hiteleknek minősülnek azok a kitettségek, amelyeket az ügyfél nem egyenlített ki annak esedékességkor (akkor is, ha a késedelem csak egy nap). A nem-teljesítő / teljesítő kategória alapvetően ügyfél szinten értelmezendő, ez alól kivételt csak a lakossággal szembeni kitettségek jelentenek. A lakossági kitettségek esetén a nem-teljesítést az adott ügylet szintjén kell értelmezni és nem az adott ügyfél szintjén. Ennek következménye, hogy lakossági kitettség esetén egy ügylet nem-teljesítése miatt nem kell az adott ügyfél további lakossági kitettségeit is nem-teljesítő kitettségként kezelni. Fontos megjegyezni, hogy az úgynevezett „Cross Default” a lakossági portfólióra is értelmezhető. Azaz, ha egy lakossági ügyfél nem-teljesítő ügylete meghaladja a teljes kitettségének 20%-át akkor az ügyfél többi hitele is nem-teljesítővé válik.

³⁷

<https://www.kh.hu/documents/20184/488377/K%26H+Bank+Zrt.+2021+%C3%89ves+jelent%C3%A9s.pdf/0fd6625b-cbf5-5912-f5ad-db24b8bb721d?t=1651239487504>

A Bank az EU szabályoknak megfelelően alkalmazza a lejárt nap számítását a nem-teljesítés kiszámításához.

A Bank bevezette az úgynevezett Forborne definíciót, amely a korábbi átstrukturált definíciót váltja le. A fő különbség a korábbi definícióhoz képest a kényszerű átstrukturálás fogalma, ami alapvetően azt jelenti, hogy az ilyen módon átstrukturált ügyletet/ügyletet nem lehet teljesítőnek minősíteni.³⁸

A K&H Bank Zrt. is eleget tesz azon jogszabályi előírásnak, hogy rendszeresen minősítenie kell többek között az ügyfelek részére kihelyezett hiteleket is.

A lakossági szegmensben a minősítési csoportokat alakítottak ki, amelynek lényege az, hogy a hasonló jellemzőkkel rendelkező kitétségek egy csoportba kerülnek.

A Banknál az adósminősítés és az ügyletminősítés összekapcsolódik, ugyanis az adósminősítés a lakossági szegmensben különböző pontozásos modellek segítségével történik, mint például az igénylési és a viselkedési scorecard-ok, amelyeket a hitelkockázati modellekhez bemenetként használ fel a Bank.

A lakossági kitétségekre a K&H külön modelleket alkalmaz a többi hitelkockázati paraméter (azaz LGD és EAD) becsléséhez.³⁹

Az LGD azt mutatja meg, hogy a Csoport mekkora veszteségre számít egy kitétség bedőléséből. Az LGD a partnertől, a követelés típusától és szenioritásától, a biztosítéki fedezettől és egyéb hiteltámogatási faktoroktól függ. Az LGD-eket a bedőlést követő várható megtérülést befolyásoló tényezők határozzák meg. Az LGD mérésére három megközelítési mód áll rendelkezésre:

- az LGD mérése a biztosíték sajátos jellemzői alapján;
- az LGD számítása portfólió alapon, megtérülési statisztikák felhasználásával; vagy
- az LGD egyedi meghatározása különféle tényezők és forgatókönyvek alapján. A Csoport az ingatlan, készpénz és likvid értékpapír fedezetű kölcsönök LGD-jét a fedezet sajátos jellemzői, így a várható fedezeti érték, a historikus értékesítési diszkont és egyéb tényezők alapján határozza meg.⁴⁰

A vállalati hitelportfólió többi részére, illetve a fedezetes és fedezet nélküli lakossági termékekre az LGD-t összesített alapon, a legfrissebb megtérülési statisztikák felhasználásával kerülnek meghatározásra.

A K&H Bank Zrt. a pénzügyi eszközeihez kapcsolódó értékvesztés képzésnél a várható hitelezési veszteség (ECL) modellt alkalmazza.

³⁸ <https://www.kh.hu/documents/20184/75924232/Kock%C3%A1zati+jelent%C3%A9s+-+2021+%28B%C3%A1zeIII+-+3.pill%C3%A9r+szerinti+k%C3%B6zz%C3%A9t%C3%A9tel%29.pdf/af8ed31c-d3b2-63f8-6e27-4ab6e50a0b83?t=1652387273609>

³⁹ <https://www.kh.hu/documents/20184/75924232/Kock%C3%A1zati+jelent%C3%A9s+-+2021+%28B%C3%A1zeIII+-+3.pill%C3%A9r+szerinti+k%C3%B6zz%C3%A9t%C3%A9tel%29.pdf/af8ed31c-d3b2-63f8-6e27-4ab6e50a0b83?t=1652387273609>

⁴⁰ <https://www.kh.hu/documents/20184/75924232/Kock%C3%A1zati+jelent%C3%A9s+-+2021+%28B%C3%A1zeIII+-+3.pill%C3%A9r+szerinti+k%C3%B6zz%C3%A9t%C3%A9tel%29.pdf/af8ed31c-d3b2-63f8-6e27-4ab6e50a0b83?t=1652387273609>

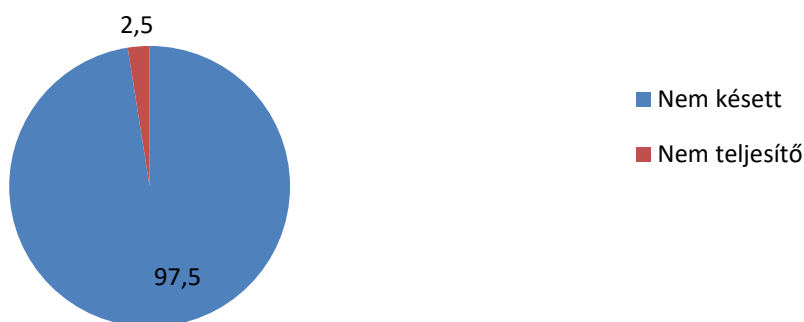
Az ECL modellt a következő pénzügyi eszközöknél alkalmazza a Bank⁴¹:

- amortizált bekerülési értéken nyilvántartott pénzügyi eszközök;
- az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt adósságinstrumentumok;
- hitelnyújtási elkötelezettségek és pénzügyi garanciák;
- pénzügyi lízingkövetelések;
- vevő és egyéb követelések.

Az ECL-modell esetében a kitétségekhez elszámolt értékvesztés összegének meg kell egyeznie az adott ügylet élettartama alatt várható hitelezési veszteség értékével.

A K&H Bank Zrt az ügyletek besorolásánál – hasonlóan az OTP Bank Zrt.-hez - is három szakaszt (stage-t) alkalmaz. Kezdetben – az eleve értékvesztett a kitétség kivételével – az ügyletek az 1. szakaszba kerülnek. A hitelkockázat jelentős emelkedése esetében a kitétség a 2. szakaszba kerül át. Abban az esetben, ha az adott eszköz nem-teljesítőnek minősül, akkor a várható veszteség meghatározásakor a 3. szakaszra vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.

K&H Bank Zrt. 2020. évi hitelállományának megoszlása



8.ábra: A K&H Bank Zrt. 2020. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományának megoszlása
(Forrás: K&H Bank 2020. éves jelentés pdf.)

⁴¹ K&H Bank 2020 éves jelentés pdf., K&H Bank 2021. éves jelentés pdf.

A K&H Bank Zrt. 2021. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományának megoszlása:⁴²

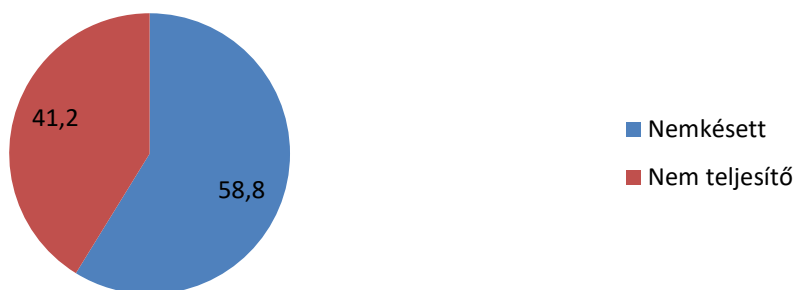
K&H Bank Zrt. 2021. évi hitelállományának megoszlása



9.ábra: A K&H Bank Zrt. 2021. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományának megoszlása
(Forrás: K&H Bank 2021. éves jelentés pdf.)

A K&H Bank Zrt. 2020. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományához képzett értékvesztés megoszlását a 10.ábra szemlélteti:⁴³

K&H Bank Zrt. 2020. évi hitelállományhoz képzett értékvesztés megoszlása



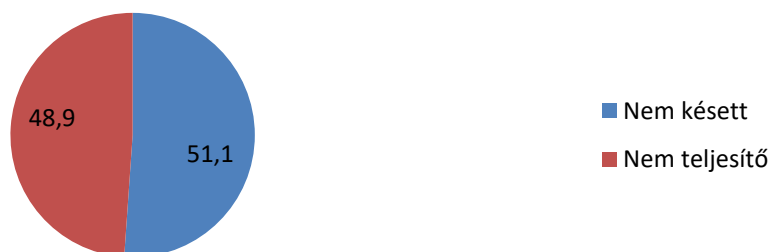
10.ábra: A K&H Bank Zrt. 2020. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományához képzett értékvesztés megoszlása
(Forrás: K&H Bank 2020. éves jelentés pdf.)

⁴² K&H Bank 2021. éves jelentés pdf.

⁴³ K&H Bank 2020 éves jelentés pdf.

A K&H Bank Zrt. 2021. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományához képzett értékvesztés megoszlását a 11. ábra mutatja be:

K&H Bank Zrt. 2021. évi hitelállományához képzett értékvesztés megoszlása



11. ábra: A K&H Bank Zrt. 2021. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományához képzett értékvesztés megoszlása (Forrás: K&H Bank 2021. éves jelentés pdf.)

6. táblázat: K&H Bank Zrt. Amortizált bekerülési értéken tartott hitelek állományának változása 2021 - év és 2020. év között (Forrás: <https://www.kh.hu/csoport/bank/ev-es-jelentesek>)

Adatok %-ban!

Megnevezés	Nem késsett 2021/2020	Nem teljesítő 2021/2020	Összesen 2021/2020
Vállalatok	107.3	110.3	107.4
ebből: kis- és közepes vállalkozások	113.5	133.9	113.8
Háztartások	109.1	141.4	110.2
Fogyasztói hitel	114.8	893.1	121.4
Hitelkártya	105.8	533.3	108.2
Folyószámla	90.1	196.6	99.4
Pénzügyi lízing	86.9		86.9
Jelzáloghitel	109.3	111.3	109.3
Meghatározott időre szóló hitelek	96.5	70.0	96.5
Amortizált bekerülési értékek tartott hitelek összesen	108.1	127.4	108.6

7. táblázat: K&H Bank Zrt. amortizált bekerülési értéken tartott hitelekhez képzett értékvesztés állományának változása 2021 - év és 2020. év között (Forrás: K&H Bank Zrt. 2020. és 2021. éves jelentés pdf.)

Megnevezés	Nem késsett 2021/2020	Nem teljesítő 2021/2020	Összesen 2021/2020
Vállalatok	62.6	89.2	71.2
ebből: kis- és közepes vállalkozások	55.0	134.9	79.9
Háztartások	78.0	96.5	87.6
Fogyasztói hitel	123.3	663.2	240.8
Hitelkártya	164.6	466.7	218.8
Folyószámla	57.4	359.8	121.1
Pénzügyi lízing	77.8		77.8
Jelzáloghitel	67.4	61.6	63.9
Meghatározott időre szóló hitelek	78.6	61.9	77.8
Amortizált bekerülési értékek tartott hitelek összesen	68.2	93.3	78.6

Amint az előző adatokból is látható a K&H Bank Zrt.-nél az amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelek állománya egy év alatt 8,6 %-kal nőtt.

A hitelek döntő többségét a nem késett hitelek képezték, a nem teljesítőnek minősülő hitelek egyik évben sem érte el a három százalékot sem.

A nem teljesítőnek minősülő hitelek alacsony állománya a Bank hatékony kockázatkezelésének tulajdonítható.

4.2.3. Kockázatkezeléssel és ügyletminősítéssel összefüggő tevékenység az Erste Bank Hungary Zrt.-nél.⁴⁴

Ahogy valamennyi banknál, úgy az Erste Bank Hungary Zrt.-nél is központi feladatnak minősül a tudatos és magas színvonalú kockázatmenedzsment. A megfelelő kockázatkezelési irányelvek meghatározása és stratégia kialakítása elengedhetetlen a Bank megfelelő működéséhez. Az Erste Bank Hungary Zrt. egy előre tekintő és az üzleti, illetve a kockázati profilnak megfelelő kockázatkezelési keretrendszert fejlesztett ki.

A Bank törekszik a kockázatkezelési és az üzleti stratégiájának szinkronjának megteremtésére, de figyelembevételre kerülnek a külső környezeti tényezők is. A kockázatkezelési stratégia meghatározza a mindenkori kockázati profilon túl a kockázatkezelési alapelveket és a stratégiai célkitűzéseket és a fő kockázati típusokra.

Az Erste Bank Hungary Zrt. évente, a tervezési folyamatban alakítja ki a kockázati stratégiáját, valamint a kockázatvállalási hajlandóságát. Egyúttal kialakításra kerülnek a limitrendszerek is.

A limitek úgy kerülnek meghatározásra, hogy a Bank kockázati profilja összhangban maradjon a kockázatkezelési stratégiával.

A Banknál rendszeresen készülnek a kockázati pozícióval összefüggő jelentések, amelynek részét képezi többek között a kockázati kitettségekkel kapcsolatos információk.

A jelentéseket a Bank döntéshozó testületei, a vezetés, valamint a Felügyelő Bizottság rendszeres időközönként megtárgyal, és amennyiben megfelelőnek tartja, elfogadja.

A kockázatkezelés során értékelésre kerül a várható portfólióminőség és az elszámolásra kerülő értékvesztés is.

A Bank a kockázatkezelési keretrendszerének részeként évenként saját hatásbecsléseket is végez, amely keretében kockázattípusonként felméri a különböző stresszhelyzetek kockázatait, és az azokhoz köthető ellenálló képességét.

A stressz-tesztelés célspecifikus érzékenységi vizsgálatokkal is kiegészítésre kerül. Az elemzés által feltárt eredmények a Bank kockázati stratégiájának és a kockázati étvágának meghatározásának fontos elemeit képezik.

A Bank is alkalmazza azt a gyakorlatot, hogy a követeléseinek megtérülésének biztonsága érdekében csak biztosíték mellett vállal kockázatot. A kockázatvállalási döntés előtt meg kell győződni a fedezetek, biztosítékok meglétéről, valós értékéről és érvényesíthetőségéről. A kockázatvállalás időtartama alatt rendszeres időközönként felülvizsgálattal győződnék meg a fedezetek aktuális értékéről.

⁴⁴ [Éves jelentések \(erstebank.hu\)](http://erstebank.hu) alapján

A Bank különös figyelmet fordít a problémás portfólió újra termelődésének megakadályozására és a korábban keletkezett nemteljesítő portfólió leépítésére.

A hitelezés a Bank profiljának központi eleme, ezért ezen területnél keletkező kockázatok azonosítására, értékelésére, kezelésére és monitorozására nagy figyelmet fordítanak. A hitelezési kockázatokkal összefüggő feladatok elvégzéséért a Banknál a következő egységek felelősek:

- Stratégiai Kockázatkezelés;
- Lakossági Kockázatkezelés és Workout;
- Vállalati Kockázatkezelés;
- Kockázati Modellezés és Módszertan.

Az Erste Bank Zrt. kockázatkezelési területei rendszeresen vizsgálják a hitelportfóliót annak minőségét, és a szabályzatoknak történő megfelelést.

Az Erste Bank Zrt. a nemteljesítő és problémás hitelportfóliójának folyamatos ellenőrzésével kiszűri a kedvezőtlen portfólió-változásokat. További negatív fejlemények bekövetkezése esetében a lehetséges veszteségek minimalizálása céljából az ügyfelek, valamint a kapcsolódó ügyletek kezelése a workout osztályon történik.

Az Erste Bank Hungary Zrt.-ben az általános értékvesztési sztenderdeket belső irányelvek szabályozzák. A Bank az IFRS9 szerint, az értékvesztés a kitétség minden elemére számol hitelvesztéssel, legyen akár amortizált bekerülési értéken (AC) vagy egyéb átfogó bevétellel szemben valós értéken nyilvántartott (FVOCI).

Az IFRS 9 szerint három értékelési kosár van a várható hitelezési veszteség méréséhez.

Az 1-es értékelési kosárba azok a pénzügyi eszközök tartoznak, amelyek nem értékvesztettek a könyvekbe kerüléskor, és amelyeknek a hitelkockázata a bekerülés óta nem növekedett jelentősen. Az 1-es kosárban a hitelkockázati értékvesztéseket tizenkét hónapra számítja a Bank.

Amennyiben a könyvekbe kerülés óta a hitelkockázat jelentős romlása figyelhető meg, de a pénzügyi eszköz még nem értékvesztett, akkor a 2-es értékelési kosárba kerül. A 2-es kosárba tartozó pénzügyi eszközök várható hitelezési veszteségét élettartam alapon számítja a Bank. „Ha a pénzügyi eszköz értékvesztett, akkor a 3-as értékelési kosárba kerül.”⁴⁵ A 3-as értékelési kosárban lévő pénzügyi eszközökre a várható hitelezési veszteség élettartam alapon történik. A vásárolt vagy eredetileg értékvesztett (POCI) pénzügyi eszközök azok, amelyek értékvesztettek a könyvekbe kerüléskor. A rájuk vonatkozó várható hitelezési veszteség meghatározása (értékvesztés képzés) mindig élettartam alapon történik.

Az Erste Bank Hungary Zrt.-nél a hitelkockázati értékvesztést egyedileg vagy csoportosan számítják.

Az egyedi számítást azon 3-as értékelési kosárba tartozó, illetve POCI kitétségek esetén kitétségek esetében alkalmazza a Bank, amelyek nemteljesítő ügyfél felé állnak fenn, és egyedileg lényegesek. Egy kitétséget egyedileg lényegesnek tekintenek, amennyiben az ügyfél felé fennálló összes mérlegen belüli és mérlegen kívüli kitétség meghaladja az előre meghatározott lényegességi küszöbértéket.

Az egyedi minősítésnél az értékvesztés alapját a bruttó könyv szerinti érték és a követeléskezelési vagy kockázatkezelési szakértők által becsült várakozás szerinti cash-flow

⁴⁵<https://kozvetetelek.mnb.hu/downloadkozvetetel?id=688370>

jelenértéke közötti különbség adja. A cash flow diszkontálása az effektív kamatlábbal (POCI esetében az értékvesztett effektív kamatlábbal) történik.

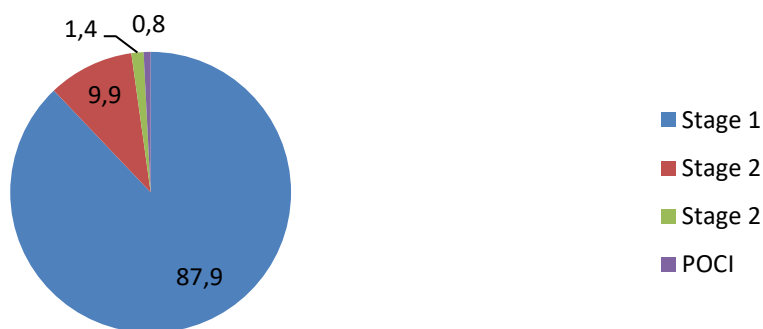
Egyedileg nem lényeges nemteljesítő kitétségek esetében szabályalapú (csoportos) megközelítést alkalmazza a Bank. Ez a módszer a kapcsolódó hitelkockázati értékvesztés számítására, mint a bruttó könyv szerinti érték és az LGD szorzata, ahol az LGD olyan jellemzőktől függ, mint a nemteljesítő státuszban töltött idő vagy a követeléskezelési folyamat állapota. Teljesítő ügyfelek felé fennálló kitétségek esetében (1-es és 2-es értékelési kosár) csoportos értékvesztést számítunk, függetlenül attól, hogy az ügyfél felé fennálló kitétség egyedileg lényeges-e vagy sem.

A csoportos hitelkockázati értékvesztés kiszámításához az Erste Bank Hungary Zrt. egy három értékelési kosáron alapuló várható hitelezési veszteség modellt használ, amely 12 havi vagy élettartami várható hitelezési veszteséget ad.

A Bank a három értékelési kosárra vonatkozó paramétereket részletesen szabályozza.

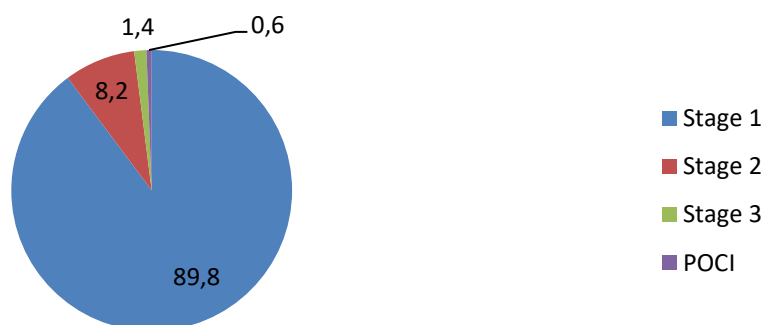
A hitelkockázati értékvesztés számítása havonta történik, egyedi kitétség szinten és a kitétség devizanemében. A hitelállomány megoszlását a 12. és a 13. ábra szemlélteti a 7. és 8. melléklet alapján:

Erste Bank Hungary Zrt. 2020. évi hitelállományának megoszlása



12. ábra: Erste Bank Hungary Zrt. 2020. évi hitelkockázati kitétség üzleti szegmens és IFRS 9 besorolás szerint
(Forrás: <https://kozvetetelek.mnb.hu/downloadkozvetetel?id=688370>)

Erste Bank Hungary Zrt. 2021. évi hitelállományának megoszlása



13. ábra: Erste Bank Hungary Zrt. 2021. évi hitelkockázati kitétség üzleti szegmens és IFRS 9 besorolás szerint
(Forrás: <https://kozvetetelek.mnb.hu/downloadkozvetetel?id=688370>)

8.táblázat: Erste Bank Hungary Zrt. 2020. és 2021. évi hitelkockázati kitettséghez képzett értékvesztés alakulásának bemutatása (Forrás: [Éves jelentések \(erstebank.hu\)](https://www.erstebank.hu) figyelembevételével)

Megnevezés	2020. év			2021. év			Teljes hitel 2021/2020 %	Érték- vesztes 2021/2020 %
	Teljes hitelkockázati kitettség millió forintban	Érték-vesztés millió forintban	Érték-vesztés arány %	Teljes hitelkockázati kitettség millió forintban	Érték-vesztés %	Érték-vesztés arány %		
Lakosság	1 135 338	38 735	3.4	1 255 496	44 091	3.5	110.6	113.8
Vállalatok	1 099 497	25 952	2.4	1 171 131	25 066	2.1	106.5	96.6
Csoport-szintű vállalatok	1 567 622	786	0.1	2 132 409	992	0.0	136.0	126.2
Eszköz - és forrás menedzsment és Vállalati Központ	1 100	-		1 206	-		109.6	
Összesen	3 803 557	65 473	1.7	4 560 242	70 149	1.5	119.9	107.1

Amint az előző táblázatokból is látható, az Erste Bank Hungary Zrt.-nél nem csak a hitelállomány lett magasabb egy év alatt, hanem a megképzett értékvesztés összege is.

Különösen figyelemre méltó, hogy a lakossági hitelállomány növekedését meghaladta az értékvesztés összegének emelkedése. Ezen állapot összefügg a Bank azon gyakorlatával, hogy a Covid-19 világjárvány fejleményei és más kockázati tényezők miatti a konzervatív lefelé mutató forgatókönyv bekövetkezési valószínűségének viszonylag nagy súlyt adtak.

4.2.4. Az elemzésbe bevont bankok kockázatkezelésének értékelése

Az OTP. Bank Nyrt, a K&H Bank Zrt és az Erste Bank Hungary Zrt. ügyletminősítéshez kapcsolódó anyagainak és adatainak összehasonlítása alapján megállapítható, hogy mindhárman követik az IFRS-ben és a hazai jogszabályokban előírtakat.

Kockázatkezelő szervezetek kialakításra kerültek, az ügyletminősítés rendszere is szabályozott.

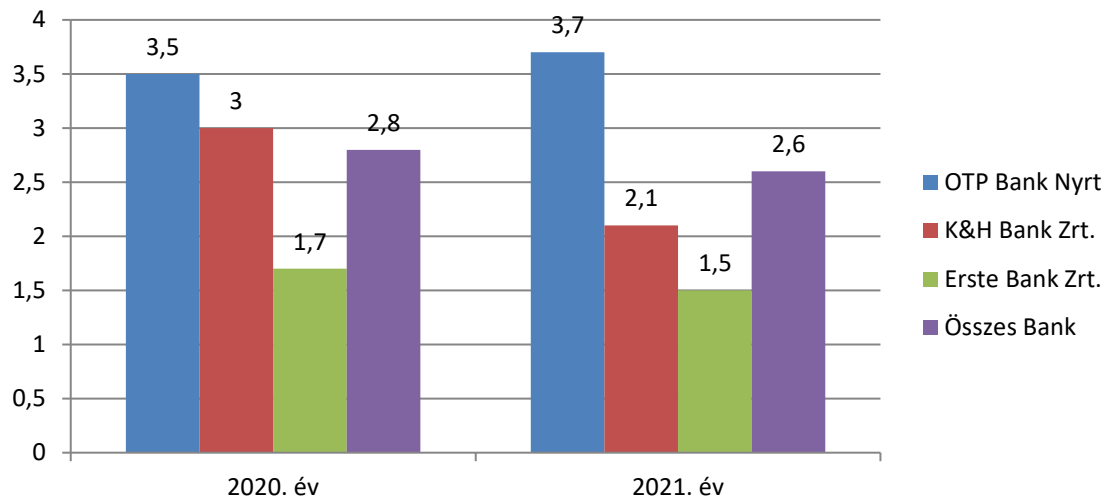
A vállalható kockázatok mértékének korlátozása érdekében a bankok kialakították a kockázati stratégiájukat, meghatározták a kockázati étvágyat. Az egyes ágazatok, ügylettípusok, ügyletek számára maximálisan nyújtható hitelösszegekre limiteket állítottak fel.

A hitelezési kockázatok mérséklése érdekében fedezetek, biztosítékok is bevonásra kerülnek.

A hitelek monitoring tevékenysége részletesen szabályozott, és kulcsfontosságú területnek minősül mind a három banknál. Az ügyletminősítés folyamatára nagy hangsúlyt fektetnek, mindhárom banknál három kategóriát (Stage 1, Stage 2, Stage 3) alakítottak ki.

Az egyes kategóriába sorolás feltételei nem azonosak ugyan, de lényeges különbség nem állapítható meg. Mindhárom pénzügyi intézmény törekszik arra, hogy a hitelek várható veszteségét értékvesztés képzéssel kompenzálja.

A Stage 2 és Stage 3 kategóriába tartozó ügyletek mértéke egyik banknál sem jelentős, amely a szigorú, következetes kockázatkezelési munkának tudható be. A bankok a hitelek várható veszteségének kompenzálására értékvesztést képeztek. Az értékvesztés képzés alakulását a 14. ábrán mutatom be.



14.ábra: Az értékvesztés képzés alakulása (Forrás: a bankok nyilvánosságra hozott információja és az MNB honlapján közzétett 2020. és 2021. évi hitelintézeti szektor auditált adatai)

Amint az előző grafikonból is látható, az OTP Bank Nyrt. a Banki átlagnál magasabb mértékű értékvesztést képzett. Ezen banknál a legmagasabb a lakossági hitelállomány, amely rétegnél csapódott le a COVID járvány negatív hatása, és ezért többen éltek a moratórium adta lehetőséggel. Az MNB hatályos rendelete alapján a moratóriumba tartozó hiteleket alapból Stage 2 kategóriába kell sorolni, amely maga után vonja az értékvesztés képzést is.

A K&H Bank Zrt. által képzett értékvesztés mértéke 2020. évben kissé magasabb a bankszektori átlagnál. Ez az állapot szintén a moratóriumos ügyletek állományához köthető.

A K&H Bank Zrt.-nél a 2020. évben moratóriumot kérő ügyfeleknek csupán a töredéke maradt 2021. évben is a moratóriumba, amely hozzájárult az alacsonyabb összegű értékvesztés képzési kötelezettséghez.

A három bank közül a legkevesebb mértékű értékvesztést az Erste Bank Hungary Zrt. képezte.

Ennél a banknál is éltek az ügyfelek a jogszabály szerinti moratórium lehetőségével. A bank élt azzal a lehetőséggel, hogy szerződésmódosítási veszteséget számolt el ezen ügyletek mögé, amelynek alátámasztásához szakértői becsléseket alkalmazott. A moratóriumhoz kapcsolódóan elszámolt szerződésmódosítási veszteség nem jelent meg az értékvesztés összegében. Ezen elszámolási mód hozzájárult az alacsonyabb mértékű értékvesztéshez.

4.2.5. A bankok által vállalt kockázatok rövid elemzése

A bankoknál felmerülő kockázatok számítását, az alkalmazandó súlyokat a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013. EU részletesen szabályozza.

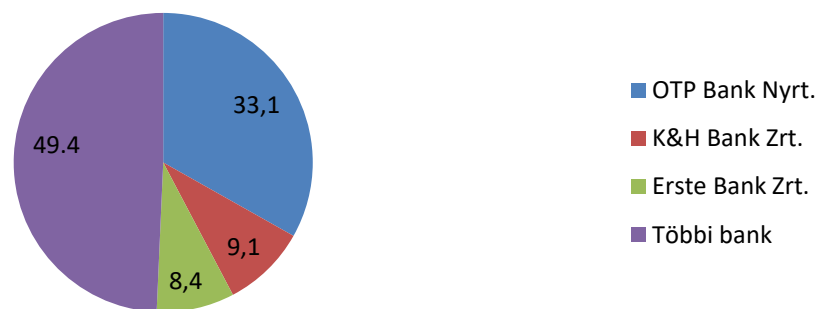
Az MNB a felügyelete alá tartozó hitelintézetek beküldött jelentései alapján minden évben nyilvánosságra hozza a honlapján az összesített adatokat eszközök, kötelezettségek, saját tőke, eredmény, portfólió minőség, projekthitelek, tőkemegfelelés és egyéb bontásban.⁴⁶

Az MNB a bankok egyedi adatait az auditált jelentéseik alapján az évenként az Aranykönyvben hozza nyilvánosságra. Az elemzésekhez ezen információkat is felhasználtam.

A hatályos jogszabályokban foglalt előírásoknak megfelelően valamennyi banknak meg kell határoznia a teljes kockázati kitettségértéket, amely a felmerülő valamennyi kockázat számszerűsített értékének felel meg. A szavatoló tőke egy korrigált tőkeérték, amely megmutatja azon vagyon értékét, amely egy esetleges csőd, vagy felszámolás esetén rendelkezésre áll a betétesek és a hitelezők követeléseinek kifizetésére.

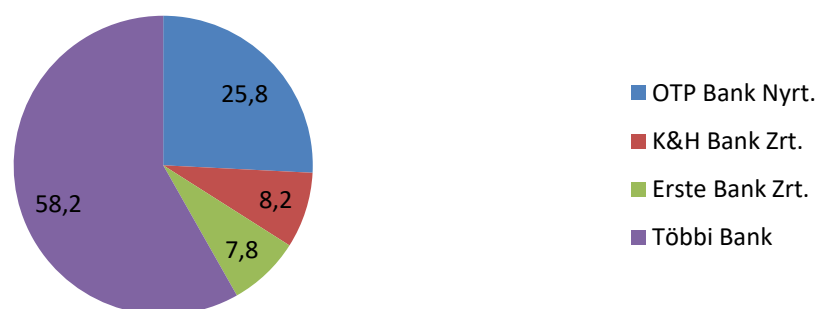
A bankok stabilitását, hatékonyságát, kockázatviselő képességét a tőkemegfelelési mutató mértéke határozza meg. A tőkemegfelelési mutató az adott bank szavatoló tőkéjének és a teljes kockázati kitettségének hányadosa. A bankok teljes kockázati kitettségének alakulását a 15-16. ábrák mutatják:

Teljes kockázati kitettség 2020. év



15.ábra: A bankok teljes kockázati kitettségének alakulása 2020 (Forrás: [Idősor végoldal \(mnb.hu\)](#))

Teljes kockázati kitettség 2021. év

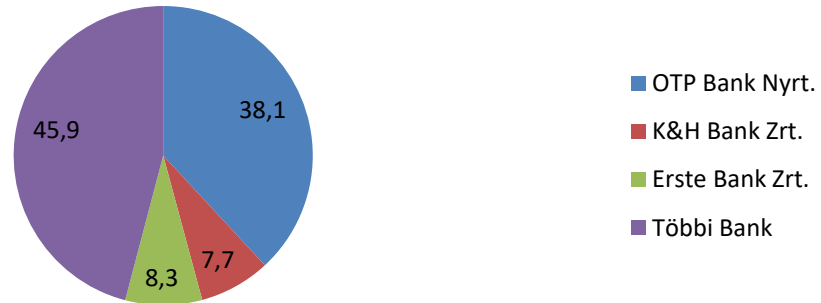


16.ábra: A bankok teljes kockázati kitettségének alakulása 2021 (Forrás: [Idősor végoldal \(mnb.hu\)](#))

⁴⁶ [Idősor végoldal \(mnb.hu\)](#)

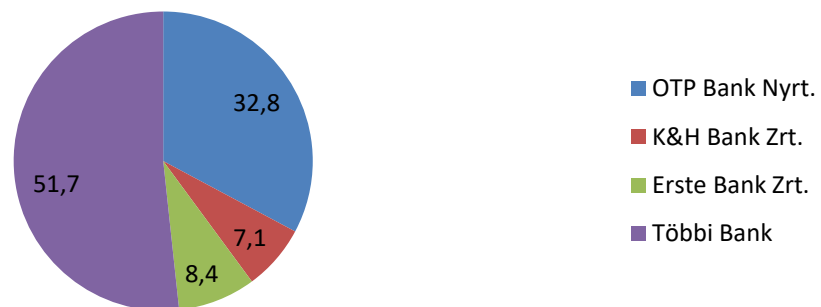
A bankok szavatoló tőkéjének alakulását a 17-18. ábrák mutatják:

Szavatoló tőke összege 2020. év



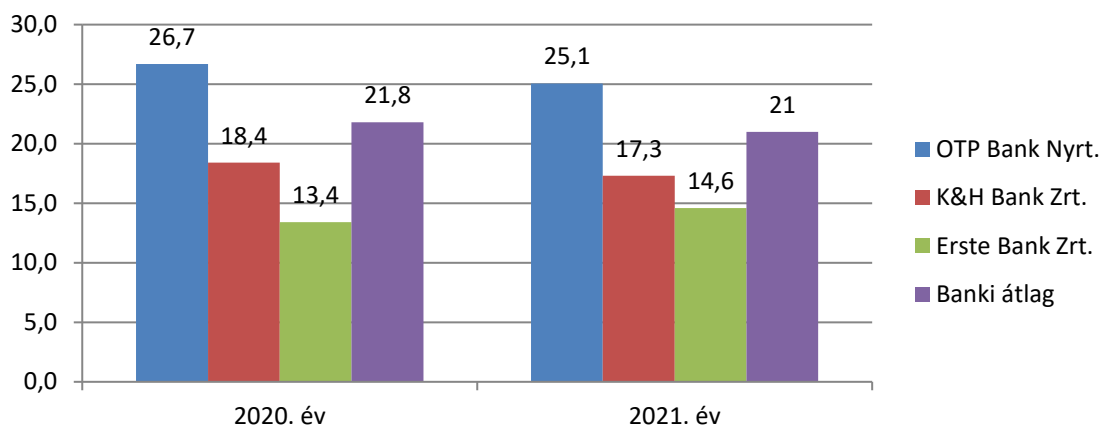
17. ábra: A bankok szavatoló tőkéjének alakulása 2020 (Forrás: [Idősor végoldal \(mnb.hu\)](https://www.mnb.hu))

Szavatoló tőke összege 2021. év



18. ábra: A bankok szavatoló tőkéjének alakulása 2021 (Forrás: [Idősor végoldal \(mnb.hu\)](https://www.mnb.hu))

A bankok stabilitásának összehasonlítása érdekében szükség volt egy egységesen számítandó mutatóra. Ez a tőkemegfelelési mutató. A tőkemegfelelési mutató alakulását a vizsgált bankoknál, valamint annak az összbanki átlaghoz viszonyított arányát a 19. ábra szemlélteti:



19.ábra: A tőkeegyelelési mutató alakulása a vizsgált bankoknál, valamint annak az összbanki átlaghoz viszonyított aránya (Forrás: a bankok nyilvánosságra hozott információja és az MNB honlapján közzétett 2020. és 2021. évi hitelintézeti szektor auditált adatai)

Amint az előző ábrából is látható, az OTP Bank Nyrt. tőkeegyelelési mutatója nem csak a vizsgált bankokénál magasabb, hanem meghaladja a banki átlagot is.

A három bank közül a legalacsonyabb tőkeegyelelési mutatója az Erste Bank Hungary Zrt.-nek van, azonban még annak az értéke is sokkal magasabb a hatályos jogszabályban meghatározott értéknél.

Az adatok alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a bankok a kockázatvállalás során körültekintően járnak el, és nagy hangsúlyt fektetnek a kockázatkezelésre.

Összefoglalás

Dolgozatomban a bankok működése során keletkező kockázatok és azok kezeléséhez kapcsolódó feladatok ismertetésére koncentráltam. Az írásom aktualizáltságát az adja, hogy a banki működés során a kockázatkezelés nagyon fontos területnek, tevékenységnek minősül, mivel a bankok túlnyomó részben nem a saját pénzükből nyújtanak hiteleket.

A banki tevékenységhez számos (hazai és Európai Unió) jogszabály kapcsolódik, amelyet kiegészítettek az MNB által kiadott jogszabályok, rendeletek és ajánlások.

Az elemzéseim során arra a megállapításra jutottam, hogy a bankoknál alapvetően rendelkezésre állnak a jogszabályok alapján előírt, és a banki működéshez szükséges szabályzatok, amelyeken belül kiemelt szerepet kapnak a kockázatvállalással és kockázatkezeléssel összefüggő szabályzatok. Kialakításra került a banki kockázatmenedzsment, és meghatározásra kerültek a kockázatkezelési szervezetek felépítése és feladata is.

A túlzott kockázatvállalások megakadályozása érdekében korlátokat állítanak fel a bankok, amelyeknek betartását az MNB, mint felügyeleti szerv rendszeresen ellenőrzi. A kockázatvállalások folyamatos monitoringja, azaz kockázatkezelése minden bank esetében kulcsfontosságú területnek minősül. A kockázatkezelés fontos része a rendszeres időközönként – a vizsgált bankoknál havonta – elvégzett ügyletminősítés is.

Az ügyletminősítés során a bank részletesen áttekinti valamennyi ügyletének aktuális állapotát. Ha egy-egy ügyletnél az ügyletminősítés során szerzett információ azt az állapotot mutatja, hogy a követelés teljes mértékben nem fog megtérülni, akkor értékvesztés képzésre kerül sor.

A bankoknál a követelésekre képzett értékvesztés alapvetően megfelelő tartalékot jelent a követelésekkel kapcsolatosan jövőben várható veszteségek kompenzálására. Összességében megállapítható, hogy a bankok a kockázatvállalást és a kockázatkezelést kulcsfontosságú területnek tartják.

Irodalomjegyzék

Könyvek

- Kollega Tarsoly István (főszerk.): A második fél évszázad [online]. In: Kollega Tarsoly István (főszerk.): Magyarország a XX. században. II. köt. Természeti környezet, népesség és társadalom, egyházak és felekezetek, gazdaság. Szekszárd: Babits Kiadó, 1997. ISBN 963 9015 08 3963 9015 09 1 Megjelent: az OSZK honlapján. [megtekintve: 2022.11.11.]. Hozzáférés: <https://mek.oszk.hu/02100/02185/html/385.html>
- Kovács Levente - Marsi Erika (szerk.): Bankmenedzsment, banküzemtan [online]. Budapest: Magyar Bankszövetség 2018. ISBN 978-963-89653-1-8. PDF fájl. [megtekintve: 2022.09.17.]. Hozzáférés: https://www.bankszovetseg.hu/Public/publikacio/Bankmenedzs_bank%C3%BCzemtan.pdf

Folyóiratcikkek

- Homolya Dániel-Benedek Gábor: Banki működési kockázat elemzése – Katasztrófamodellizés [online]. In: Hitelintézeti szemle, 2007, 6. évf. 4. sz., p. 358-385. PDF fájl. [megtekintve: 2022.10.25.]. Hozzáférés: <https://www.bankszovetseg.hu/Content/Hitelintezeti/358-385.pdf>
- Prisznyák Alexandra: Bankrobotika [online]. In: Pénzügyi szemle, 2022, 67. évf. 2. sz., p. 293-308. PDF fájl. [megtekintve: 2022.10.25.]. Hozzáférés: https://www.penzugyiszemle.hu/upload/pdf/penzugyi_szemle_magyar/2022_2_szam/Priszny%C3%A1k_2022_1_M_jav.pdf

Online források

- Baki László - Rajczy Péter - Temesvári Márta: A működési kockázatok mérése és kezelése a Magyar Nemzeti Bankban [online]. Budapest: Magyar Nemzeti Bank, 2004. PDF fájl. [megtekintve: 2022.09.25.]. Hozzáférés: <http://mek.oszk.hu/17100/17116/17116.pdf>
- Bankárképző: Kockázatkezelés, Bázel III [online]. Megjelent: a Bankárképző honlapján. [megtekintve: 2022.11.05.]. Hozzáférés: <https://www.bankarkepzo.hu/index.php/hu/tanacsadas/kockazatkzeles-bazel-ii>

- Deme Ágnes – Vajda Péter: Új feladatok előtt a bankok [online]. Megjelent: A KPMG Magyarország blogján. [megtekintve: 2022.11.09.]. Hozzáférés: <https://blog.kpmg.hu/2021/09/uj-feladatok-elott-a-bankok/>
- EKB: Felügyeleti prioritások, valamint a kockázatok és sérülékenységek felmérése [online]. Megjelent: az EKB honlapján. [megtekintve: 2022.10.05.]. Hozzáférés: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/priorities/html/index.hu.html>
- Erste Bank: Az Európai Unió által befogadott nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint elkészített egyedi pénzügyi kimutatások a 2021. december 31-ével zárult évre: Egyedi pénzügyi kimutatások 2021 IFRS [online]. Megjelent: Erste Bank Hungary Zrt. honlapján. [megtekintve: 2022.11.10.]. Hozzáférés: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/hu/ebh/www_erstebank_hu/bankunkrol/eves-jelentesek/2022-04/1_2021_EBH_separate_FS_HUN.pdf
- Erste Bank: Erste Bank Hungary Zrt. [online]. Megjelent: az Erste Bank honlapján. [megtekintve: 2022.10.10.]. Hozzáférés: <https://www.erstebank.hu/hu/ebh-nyito/bankunkrol/erste-bank-hungary-zrt>
- Erste Bank: Éves jelentések [online]. Megjelent: az Erste Bank honlapján. [megtekintve: 2022.10.10.]. Hozzáférés: <https://www.erstebank.hu/hu/ebh-nyito/bankunkrol/erste-bank-hungary-zrt/vallalatiranyitas/eves-jelentesek>
- Fejes Tibor: Jelentős kockázat, alacsony felkészültség: magyar bankok a klímaváltozás árnyékában [online]. Megjelent: a Napi.hu honlapján, 2021.09.22., 10:00. [megtekintve: 2022.11.15.]. Hozzáférés: <https://www.napi.hu/magyar-vallalatok/mnb-bank-klimavaltozas-hitel.736863.html>
- Hitelmindenkinek.hu: Egy és kétszintű bankrendszer legfontosabb különbségei, története [online]. Megjelent: Hitelmindenkinek.hu honlapon, Hírek rovat, 2020.06.05. [megtekintve: 2022.11.02.]. Hozzáférés: <https://www.hitelmindenkinek.hu/ketszintu-bankrendszer/>
- K&H Bank: Éves, féléves és negyedéves jelentések [online]. Megjelent: a K&H honlapján, Rólunk rovatban. [megtekintve: 2022.10.10.]. Hozzáférés: <https://www.kh.hu/csoport/bank/eves-jelentesek>
- K&H Bank: K&H Csoport [online]. Megjelent: a K&H honlapján, Rólunk rovatban. [megtekintve: 2022.10.10.]. Hozzáférés: <https://www.kh.hu/csoport>

- MNB: Aranykönyv, 2020 [online]. Megjelent: az MNB Statisztika honlapján, 2021.09.09. [megtekintve: 2022.10.05.]. Hozzáférés: <https://statisztika.mnb.hu/idosor-319>
- MNB: Aranykönyv, 2021 [online]. Megjelent: az MNB Statisztika honlapján, 2022.09.09. [megtekintve: 2022.10.05.]. Hozzáférés: <https://statisztika.mnb.hu/idosor-322>
- MNB: Felügyeleti statisztikák. Statisztikai témán belül található altémák [online]. Megjelent: az MNB Statisztika honlapján. [megtekintve: 2022.12.01.]. Hozzáférés: <https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/felugyeleti-statisztikak>
- MNB: ICAAP–ILAAP-BMA – Felügyeleti felülvizsgálatok [online]. Megjelent: az MNB honlapján. [megtekintve: 2022.10.05.]. Hozzáférés: [ICAAP–ILAAP-BMA – Felügyeleti felülvizsgálatok \(mnb.hu\)](https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/felugyeleti-statisztikak/icaap-ilaap-bma-felugyeleti-felulvizsgalatok)
- MNB: Sajtóközlemény a hitelintézetek prudenciális adatairól. 2022. III. negyedév [online]. Megjelent: az MNB Statisztika honlapján, 2022.12.05. [megtekintve: 2022.12.06.]. Hozzáférés: <https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/felugyeleti-statisztikak/penz--es-hitelpiaci-szervezetek/hitelintezeti-aktualis-publikaciok>
- OTP Bank: Az OTP Csoportról [online]. Megjelent: az OTP honlapján, Rólunk rovatban. [megtekintve: 2022.10.10.]. Hozzáférés: <https://www.otpbank.hu/portal/hu/Rolunk>
- OTP Bank: Nyilvánosságra hozandó információk 2021. december 31. OTP Bank Nyrt. egyedi és csoportszintű, valamint az OTP Jelzálogbank Zrt., az OTP Lakástakarék Zrt. és a Merkantil Bank Zrt. vonatkozásában [online]. Megjelent: az OTP honlapján, 2022.04.13. [megtekintve: 2022.10.10.]. Hozzáférés: https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/220413_Nyilvanossagra_hozando_informaciok_066.pdf
- OTP Bank: Nyilvánosságra hozatal. Nyilvánosságra hozandó információk a 2013. évi CCXXXVII. törvény, valamint az 575/2013/EU rendelet alapján [online]. Megjelent: az OTP honlapján, a Jelentések rovatban. [megtekintve: 2022.10.10.]. Hozzáférés: https://www.otpbank.hu/portal/hu/IR_Jelentesek/Nyilvanos

Ábrajegyzék

1. ábra: A kockázatok súlyosság gyakoriság mátrixa.....	13
2. ábra: A banki kockázattípusok (Forrás: Bankmenedzsment_banküzemtan.pdf (bankszovetseg.hu)).....	14
3. ábra: Hitelintézeti bankcsoportok felügyeleti mérlege 2020.12.31., és 2021.12.31.	33
4. ábra: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti megbontása 2020. év	36
5. ábra: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti megbontása 2021. év	37
6. ábra: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti értékvesztés képzése 2020. év	37
7. ábra: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti értékvesztése 2021. év	37
8. ábra: A K&H Bank Zrt. 2020. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományának megoszlása	42
9. ábra: A K&H Bank Zrt. 2021. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományának megoszlása	43
10. ábra: A K&H Bank Zrt. 2020. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományához képzett értékvesztés megoszlása.....	43
11. ábra: A K&H Bank Zrt. 2021. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományához képzett értékvesztés megoszlása (Forrás: K&H Bank 2021. éves jelentés pdf.)	44
12. ábra: Erste Bank Hungary Zrt. 2020. évi hitelkockázati kitettség üzleti szegmens és IFRS 9 besorolás szerint	47
13. ábra: Erste Bank Hungary Zrt. 2021. évi hitelkockázati kitettség üzleti szegmens és IFRS 9 besorolás szerint	47
14. ábra: Az értékvesztés képzés alakulása (Forrás: a bankok nyilvánosságra hozott információja és az MNB honlapján közzétett 2020. és 2021. évi hitelintézeti szektor auditált adatai)	49
15. ábra: A bankok teljes kockázati kitettségének alakulása 2020 (Forrás: Idősor végoldal (mnb.hu)).....	50
16. ábra: A bankok teljes kockázati kitettségének alakulása 2021 (Forrás: Idősor végoldal (mnb.hu)).....	50
17. ábra: A bankok szavatoló tőkéjének alakulása 2020 (Forrás: Idősor végoldal (mnb.hu)).	51
18. ábra: A bankok szavatoló tőkéjének alakulása 2021(Forrás: Idősor végoldal (mnb.hu))...	51

19.ábra: A tőkefelelési mutató alakulása a vizsgált bankoknál, valamint annak az
összbanki átlaghoz viszonyított aránya(Forrás: a bankok nyilvánosságra hozott információja
és az MNB honlapján közzétett 2020. és 2021. évi hitelintézeti szektor auditált adatai) 52

Mellékletek

1.Melléklet: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti megbontása 2020. év ⁴⁷
Adatok millió forintban!

Megnevezés	Bruttó könyv szerinti érték / Névérték 2020. év				
	1. szakasz	2. szakasz	3. szakasz	POCI (Vásárolt vagy keletkeztetett értékvesztett pénzügyi eszközök)	Összesen
Fogyasztási hitelek	456.034	98.027	10.632	5	564.698
Jelzáloghitelek	29.857	58.609	6.602	2.909	97.977
Önkormányzati hitelek	72.406	15.564	43	-	88.013
Vállalati hitelek	2.361.979	380.458	37.177	11.128	2.790.742
Amortizált bekerülési értéken értékelt hitelek	2.920.276	552.658	54.454	14.042	3.541.430

2.Melléklet: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti megbontása 2021. év⁴⁸
Adatok millió forintban!

Megnevezés	Bruttó könyv szerinti érték / Névérték 2021. év				
	1. szakasz	2. szakasz	3. szakasz	POCI (Vásárolt vagy keletkeztetett értékvesztett pénzügyi eszközök)	Összesen
Fogyasztási hitelek	488.639	139.193	33.687	3	661.522
Jelzáloghitelek	33.254	39.220	8.377	2.724	83.575
Önkormányzati hitelek	70.311	1.346	-	-	71.657
Vállalati hitelek	2.909.439	384.223	66.915	10.691	3.371.268
Amortizált bekerülési értéken értékelt hitelek	3.501.643	563.982	108.979	13.418	4.188.022

⁴⁷ [OTP Bank - Nyilvánosságra hozatal](#)

⁴⁸ [OTP Bank - Nyilvánosságra hozatal](#)

3.Melléklet: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti értékvesztés képzése 2020. év⁴⁹

Adatok millió forintban!

Megnevezés	Értékvesztés / Céltartalék 2020. év				
	1. szakasz	2. szakasz	3. szakasz	POCI (Vásárolt vagy keletkeztetett értékvesztett pénzügyi eszközök)	Összesen
Fogyasztási hitelek	5.945	20.866	6.770	2	33.583
Jelzáloghitelek	20	688	1.313	194	2.215
Önkormányzati hitelek	227	1.709	16	-	1.952
Vállalati hitelek	16.314	43.034	25.127	1.445	85.920
Amortizált bekerülési értéken értékelt hitelek	22.506	66.297	33.226	1.641	123.670

4.Melléklet: Az OTP Bank Nyrt hitelállományának típusok szerinti értékvesztése 2021. év⁵⁰

Adatok millió forintban!

Megnevezés	Értékvesztés / Céltartalék 2021. év				
	1. szakasz	2. szakasz	3. szakasz	POCI (Vásárolt vagy keletkeztetett értékvesztett pénzügyi eszközök)	Összesen
Fogyasztási hitelek	11.168	27.597	24.056	2	62.823
Jelzáloghitelek	25	309	1.503	267	2.104
Önkormányzati hitelek	223	106	-	-	329
Vállalati hitelek	17.945	39.260	31.528	1.568	90.301
Amortizált bekerülési értéken értékelt hitelek	29.361	67.272	57.087	1.837	155.557

⁴⁹ [OTP Bank - Nyilvánosságra hozatal](#)

⁵⁰ [OTP Bank - Nyilvánosságra hozatal](#)

5.Melléklet: A K&H Bank Zrt. 2020. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományának megoszlása:⁵¹

Adatok millió forintban!

Megnevezés	Bruttó könyv szerinti			Értékvesztés		
	Nem késett	Nem teljesítő	Összesen	Nem késett	Nem teljesítő	Összesen
Vállalatok	954 407	18 514	972 921	18 416	8 882	27 298
ebből: kis- és közepes vállalkozások	572 377	8 376	580 753	9 530	4 326	13 856
Háztartások	674 739	22 543	697 282	10 607	11 452	22 059
Fogyasztói hitel	87 723	750	88 473	1 923	535	2 458
Hitelkártya	5 847	33	5 880	96	21	117
Folyószámla	9 909	950	10 859	877	234	1 111
Pénzügyi lízing	3 470		3 470	36		36
Jelzáloghitel	545 018	20 760	565 778	7 259	10 641	17 900
Meghatározott időre szóló hitelek	22 772	50	22 822	416	21	437
Amortizált bekerülési érték tartott hitelek összesen	1 629 146	41 057	1 670 203	29 023	20 334	49 357

⁵¹ K&H Bank 2020 éves jelentés pdf.

6.Melléklet: A K&H Bank Zrt. 2021. évi amortizált bekerülési értéken nyilvántartott hitelállományának megoszlása:⁵²

Adatok millió forintban!

Megnevezés	Bruttó könyv szerinti			Értékvesztés		
	Nem késett	Nem teljesítő	Összesen	Nem késett	Nem teljesítő	Összesen
Vállalatok	1 024 305	20 420	1 044 725	11 527	7 919	19 446
ebből: kis- és közepes vállalkozások	649 752	11 212	660 964	5 238	5 837	11 075
Háztartások	736 408	31 876	768 284	8 277	11 051	19 328
Fogyasztói hitel	100 738	6 698	107 436	2 371	3 548	5 919
Hitelkártya	6 184	176	6 360	158	98	256
Folyószámla	8 928	1 868	10 796	503	842	1 345
Pénzügyi lízing	3 016		3 016	28		28
Jelzáloghitel	595 563	23 099	618 662	4 890	6 550	11 440
Meghatározott időre szóló hitelek	21 979	35	22 014	327	13	340
Amortizált bekerülési érték tartott hitelek összesen	1 760 713	52 296	1 813 009	19 804	18 970	38 774

7.Melléklet: Erste Bank Hungary Zrt. 2020. évi hitelkockázati kitettség üzleti szegmens és IFRS 9 besorolás szerint:⁵³

Adatok millió forintban!

Megnevezés	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Teljes hitelkockázati kitettség
Lakosság	760 257	131 145	16 762	18 665	926 829
Vállalatok	797 013	202 870	29 999	9 198	1 039 080
Csoportszintű vállalatok	1 416 896	105	-	-	1 417 001
Eszköz - és forrás menedzsment és Vállalati Központ					
Összesen	2 974 166	334 120	46 761	27 863	3 382 910

⁵² K&H Bank 2021. éves jelentés pdf.

⁵³ [Éves jelentések \(erstebank.hu\)](https://www.erstebank.hu/ev-es-jele-tesek)

8.Melléklet: Erste Bank Hungary Zrt. 2021. évi hitelkockázati kitettség üzleti szegmens és IFRS 9 besorolás szerint⁵⁴:

Adatok millió forintban!

Megnevezés	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Teljes hitelkockázati kitettség
Lakosság	760 743	176 255	31 972	15 525	984 495
Vállalatok	916 577	165 511	25 956	8 834	1 116 878
Csoportszintű vállalatok	2 052 087	325	-	-	2 052 412
Eszköz - és forrás menedzsment és Vállalati Központ					
Összesen	3 729 407	342 091	57 928	24 359	4 153 785

9.Melléklet⁵⁵: Erste Bank Hungary Zrt. 2020. és 2021. évi hitelkockázati kitettséghez képzett értékvesztés alakulásának bemutatása:

Megnevezés	2020. év			2021. év			Teljes hitel 2021/2020	Értékvesztés 2021/2020
	Teljes hitelkockázati kitettség	Értékvesztés	Értékvesztés arány	Teljes hitelkockázati kitettség	Értékvesztés	Értékvesztés arány		
Lakosság	1 135 338	38 735	3.4	1 255 496	44 091	3.5	110.6	113.8
Vállalatok	1 099 497	25 952	2.4	1 171 131	25 066	2.1	106.5	96.6
Csoportszintű vállalatok	1 567 622	786	0.1	2 132 409	992	0.0	136.0	126.2
Eszköz - és forrás menedzsment és Vállalati Központ	1 100	-		1 206	-		109.6	
Összesen	3 803 557	65 473	1.7	4 560 242	70 149	1.5	119.9	107.1

⁵⁴ [Éves jelentések \(erstebank.hu\)](http://erstebank.hu)

⁵⁵ [Éves jelentések \(erstebank.hu\)](http://erstebank.hu)

Sorkód	F_01.01380	F_01.01010	F_01.01090+F_01.01099+ F_01.01130+F_01.01144+ F_01.01183	F_01.01070+F_01.01080+ F_01.01097+F_01.01098+ F_01.01110+F_01.01120+ F_01.01142+F_01.01143+ F_01.01182	F_01.01060+ F_01.01240	F_01.01260	F_01.01300	F_01.01250+F_01.01270+ F_01.01330+F_01.01360+ F_01.01370	Csoporttagság ¹
Megnevezés	Eszközök összesen	Készpénz, számlakövetelések központi bankokkal szemben és egyéb látraszóló betétek	Hitelek	Értékpapírok összesen	Származtatott ügyletek	Leányvállalatokba, közös vállalkozásokba valamint társult vállalkozásokba történt befektetések	Immateriális javak	Egyéb eszközök	
1. Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank group	2 197 608	291 821	1 219 063	623 286	4 704	0	19 734	39 000	MBH-csoport
2. CIB Bank-csoport	2 411 382	275 664	1 655 866	382 299	25 092	0	12 178	60 282	-
3. ERSTE Bank Hungary-csoport	3 697 885	197 463	2 060 805	1 266 584	51 008	0	31 922	90 102	-
4. Fundamenta-Lakáskassza Lakás-takarékpénztár-csoport	698 883	58 156	477 822	140 524	0	0	8 126	14 254	-
5. Kereskedelmi és Hitelbank-csoport	4 384 252	391 045	2 661 639	1 099 580	92 100	0	46 442	93 446	-
6. MagNet Magyar Közösségi Bank-csoport	252 891	37 152	82 316	123 894	80	1 080	532	7 837	-
7. MBH-csoport	8 509 013	773 911	4 560 962	2 778 657	30 719	52 039	148 899	163 825	-
8. MKB Bank-csoport	2 779 552	191 763	1 299 988	1 174 176	22 311	5 032	28 679	57 603	MBH-csoport
9. OTP Bank-csoport	23 403 718	2 432 002	14 868 104	4 885 627	124 574	82 829	235 778	774 804	-
10. Raiffeisen Bank-csoport	3 202 846	121 791	2 235 603	733 121	48 988	122	19 689	43 531	-
11. Sopron Bank Burgenland-csoport	106 571	8 942	89 413	6 456	34	10	237	1 479	-
12. Takarékbank-csoport	3 632 400	291 584	2 185 332	1 032 862	4 635	47 007	6 103	64 878	MBH-csoport
13. UniCredit Bank-csoport	4 084 440	311 977	2 601 293	972 082	120 404	0	17 475	61 209	-
Összesen²:	50 852 427	4 609 359	31 437 245	12 440 492	493 930	136 081	426 894	1 308 426	

Források 2020.12.31.

Auditált adatok millió forintban.

Sorkód	F_01.03310	F_08.01.A050	F_08.01.A360	F_01.02020+F_01.02150	F_01.02170	F_01.02030+F_01.02060+ F_01.02100+F_01.02140+ F_01.02160+F_01.02240+ F_01.02270+F_01.02280+ F_01.02290	F_01.03300	Csoporttagság ¹
Megnevezés	Kötelezettségek és saját tőke összesen	Betétek	Kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	Származtatott ügyletek	Céltartalékok	Egyéb kötelezettségek	Saját tőke	
1. Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank group	2 197 608	1 947 614	0	9 036	3 804	68 947	168 206	MBH-csoport
2. CIB Bank-csoport	2 411 382	2 093 734	0	27 021	9 106	32 135	249 385	-
3. ERSTE Bank Hungary-csoport	3 697 885	3 000 449	159 560	48 180	8 520	57 313	423 863	-
4. Fundamenta-Lakáskassza Lakás-takarékpénztár-csoport	698 883	631 767	0	0	1 183	10 994	54 939	-
5. Kereskedelmi és Hitelbank-csoport	4 384 252	3 668 124	150 810	88 533	2 839	73 277	400 668	-
6. MagNet Magyar Közösségi Bank-csoport	252 891	129 706	0	296	368	106 730	15 791	-
7. MBH-csoport	8 509 013	7 119 527	318 202	45 041	13 821	271 016	741 405	-
8. MKB Bank-csoport	2 779 552	2 403 844	47 067	29 259	2 831	91 205	205 345	MBH-csoport
9. OTP Bank-csoport	23 403 718	19 244 441	745 076	116 173	116 490	596 455	2 585 084	-
10. Raiffeisen Bank-csoport	3 202 846	2 845 710	727	53 499	9 058	47 313	246 539	-
11. Sopron Bank Burgenland-csoport	106 571	94 851	0	406	451	917	9 946	-
12. Takarékbank-csoport	3 632 400	2 913 487	321 860	7 598	7 187	110 211	272 059	MBH-csoport
13. UniCredit Bank-csoport	4 084 440	3 284 701	209 508	101 324	15 632	86 450	386 825	-
Összesen²:	50 852 427	42 258 427	1 634 608	481 325	177 469	1 281 946	5 018 651	

⁵⁶ <https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/felugyeleti-statisztikak/aranykonyv/aranykonyv>

Sorkód	F_01.01380	F_01.01010	F_01.01090+F_01.01099+ F_01.01130+F_01.01144+ F_01.01183	F_01.01070+F_01.01080+ F_01.01097+F_01.01098+ F_01.01110+F_01.01120+ F_01.01142+F_01.01143+ F_01.01182	F_01.01060+ F_01.01240	F_01.01260	F_01.01300	F_01.01250+F_01.01270+ F_01.01330+F_01.01360+ F_01.01370	Csoporttagság ¹
Megnevezés	Eszközök összesen	Készpénz, számlakövetelések központi bankokkal szemben és egyéb látraszóló betétek	Hitelek	Értékpapírok összesen	Származtatott ügyletek	Leányvállalatokba, közös vállalkozásokba valamint társult vállalkozásokba történt befektetések	Immateriális javak	Egyéb eszközök	
1. Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank-csoport	2 533 796	294 821	1 598 004	567 807	41 247	0	19 891	12 026	MBH-csoport
2. CIB Bank-csoport	2 782 664	250 800	1 936 037	465 566	66 738	0	11 606	51 917	-
3. ERSTE Bank Hungary-csoport	4 271 184	131 299	2 559 924	1 409 940	55 534	0	34 024	80 463	-
4. Fundamenta-Lakáskassza Lakás-takarékpénztár-csoport	710 920	76 903	510 191	103 286	0	0	8 289	12 251	-
5. Kereskedelmi és Hitelbank-csoport	5 211 698	266 591	3 645 437	1 072 805	156 698	0	58 821	11 346	-
6. MagNet Magyar Közösségi Bank-csoport	289 289	56 094	80 022	141 186	715	2 075	868	8 329	-
7. MBH-csoport	9 829 152	838 002	5 569 204	2 920 702	175 517	65 345	108 676	151 706	-
8. MKB Bank-csoport	3 311 790	416 978	1 691 848	1 003 751	104 359	6 352	31 786	56 716	MBH-csoport
9. OTP Bank-csoport	27 621 371	2 559 385	17 631 055	6 270 580	203 283	86 092	244 881	626 095	-
10. Raiffeisen Bank-csoport	3 825 288	482 489	2 542 693	628 326	118 813	23	21 037	31 908	-
11. Takarékbank-csoport	4 118 430	121 754	2 471 845	1 371 829	32 373	48 705	3 775	68 149	MBH-csoport
12. UniCredit Bank-csoport	4 607 426	443 661	2 887 143	901 462	310 258	0	19 526	45 376	-
Összesen²:	59 148 992	5 105 223	37 361 705	13 913 854	1 087 556	153 535	507 728	1 019 391	

Források 2021.12.31.

Auditált adatok millió forintban.

Sorkód	F_01.03310	F_08.01.A050	F_08.01.A360	F_01.02020+F_01.02150	F_01.02170	F_01.02030+F_01.02060+ F_01.02100+F_01.02140+ F_01.02160+F_01.02240+ F_01.02270+F_01.02280+ F_01.02290	F_01.03300	Csoporttagság ¹
Megnevezés	Kötelezettségek és saját tőke összesen	Betétek	Kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	Származtatott ügyletek	Céltartalékok	Egyéb kötelezettségek	Saját tőke	
1. Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank-csoport	2 533 796	2 245 342	0	18 016	3 333	92 726	174 379	MBH-csoport
2. CIB Bank-csoport	2 782 664	2 422 574	0	59 320	12 146	23 731	264 893	-
3. ERSTE Bank Hungary-csoport	4 271 184	3 560 599	142 237	41 699	9 124	63 471	454 054	-
4. Fundamenta-Lakáskassza Lakás-takarékpénztár-csoport	710 920	639 509	0	0	1 152	9 746	60 514	-
5. Kereskedelmi és Hitelbank-csoport	5 211 698	4 435 954	172 949	168 035	2 893	- 8 745	440 611	-
6. MagNet Magyar Közösségi Bank-csoport	289 289	140 304	0	127	189	132 094	16 575	-
7. MBH-csoport	9 829 152	8 371 536	320 661	88 048	14 001	275 135	759 771	-
8. MKB Bank-csoport	3 311 790	2 913 738	48 464	41 528	3 630	60 364	244 067	MBH-csoport
9. OTP Bank-csoport	27 621 371	22 783 299	720 328	213 920	119 532	679 287	3 105 005	-
10. Raiffeisen Bank-csoport	3 825 288	3 418 743	689	128 174	9 034	- 11 034	279 682	-
11. Takarékbank-csoport	4 118 430	3 397 096	296 095	30 978	6 546	118 069	269 646	MBH-csoport
12. UniCredit Bank-csoport	4 607 426	3 653 258	183 330	354 589	18 636	239	397 373	-
Összesen²:	59 148 992	49 425 776	1 540 194	1 053 912	186 707	1 163 925	5 778 477	

⁵⁷ <https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/felugyeleti-statisztikak/aranykonyv/aranykonyv>

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozat címe: Kockázat és kockázatelemzés a Hitelintézeti gyakorlatban	
Hallgató neve: Makovecz Judit	NEPTUN kód: BX1M2M
Képzési szint: alapképzés	
Szak: Gazdálkodás és menedzsment	Szakirány: Vállalkozás menedzsment
Témavezető neve: Dr. Joó István	Beosztása: mb. oktatási dékánhelyettes
Tanszék: Pénzügy és Gazdálkodás	

A bankok kockázatvállalása és annak kezelése már a kialakulásuk óta jelen van. Magyarországon az első hitelezéssel foglalkozó könyv Gróf Széchenyi István: Hitel című műve, amely 1830-ban került kiadásra.

A bankok által vállalt kockázatok mértéke, valamint a kockázatkezelés mindig nagyon fontos tevékenység volt, bár néha mintha megfeledkeztek volna róla. A kockázatkezelés elhanyagolása esetenként a bankok felszámolásához vezetett. A működés stabilitásának biztosítása érdekében a bankok a kockázatvállalásaik megfelelő kordában tartására törekednek, és igyekeznek annak megfelelő kezelését biztosítani.

A kockázatkezelés fontossága különösen előtérbe került a COVID-19 járványnak a gazdaságra gyakorolt negatív hatásának ellensúlyozása érdekében, de a napjainkban jelentkező megugró energia árak miatti előre nem látható és nem tervezhető költségnövekedés is megnövelte a kockázatkezelés szerepét.

A banki tevékenységet, ezen belül a kockázatkezelési tevékenységet is számos hazai és Európai Uniói jogszabály szabályozza. A bankok ezen jogszabályi keretek figyelembevételével alakítják ki a kockázatkezeléshez kapcsolódó belső szabályzataikat, valamint a gyakorlataikat. Ezért is tapasztalható az, hogy az egyes bankok esetében nincs számottevő eltérés sem a kockázatkezelés belső szabályozottságának, sem a gyakorlat kialakítása során. A kockázatkezelés során megállapítható, hogy a bankok számára egységesen a működési kockázatkezelés a legfontosabb, amely alatt a nem megfelelő vagy

hibás belső folyamatokból, emberi hibából, rendszerhibákból, illetve külső eseményekből eredő veszteségek kockázatát értjük. Mérése elsődlegesen banki érdek, hiszen amit nem látunk, azt nem is tudjuk kezelni. A veszteségadatgyűjtés segít a kockázatok azonosításában, a profil meghatározásában, valamint felhasználásra kerülnek a működési kockázati tőkekövetelmény kalkulációjakor. A veszteség kalkuláció során figyelembe kell venni a még nem bekövetkezett, de előfordulható eseményeket a jövőre vonatkozóan. A kockázatkezelés során elvárt a riportok elkészítése, előkészítése, folyamatos aktualizálása. Adatminőségi, adatátadási és adattisztítási szerepek, funkciók ellátása, jelentések készítése, adatminőség javítása. A hitelek folyósítása előtt rengeteg ellenőrző lépésnek meg kell felelnie egy ügyfélnek. Ez egy nagyobb cég esetében hónapokig is eltarthat amíg a hitelhez hozzájuthat. Ezt követően indul be a monitoring. A kockázatkezelés jelentős részét képezi a monitoring tevékenység, amelynek célja, hogy feltárja azokat a helyzeteket, amelyek veszélyforrást jelenthetnek a megtérülés, illetve az ügyfél kötelezettségeinek szerződészerű teljesítése szempontjából, és a megismert adatok fényében megfelelő időben cselekvési program kidolgozására kerülhessen sor. A bankok által a jogszabály alapján nyilvánosságra hozott információk alapján bárki meggyőződhet az adott hitelintézetnél alkalmazott kockázatkezelési módszerekről, a vállalt kockázatok mértékéről. Az egyes bankok adatainak összehasonlításához az MNB honlapján lévő információk nyújtanak támpontot.